

NR 3/4 (3)
CZERWIEC/SIERPIEŃ 1997
Cena 1,50 zł

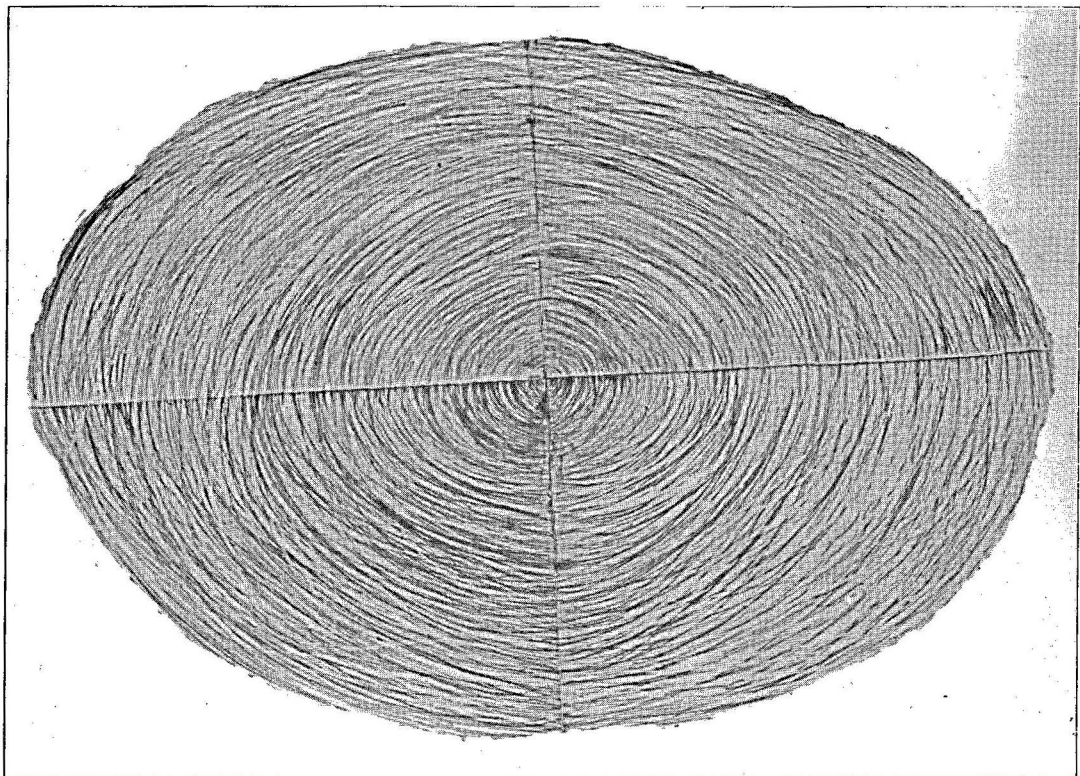
Głos Uczelni

BIULETYN WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze

Fot. P. Janczaruk

- Konferencja Rektorów
- Jaki regulamin studiów?
- O Wydziale Pedagogicznym
- Jak uzyskać grant KBN?
- Bachanalia '97

Alicja Godlewska, *Makrokosmos*
(rysunek, 100 x 140)
Pracownia Rysunku Zenona Polusa

SPIS TREŚCI

Kronika WSP	str. 4
Limity miejsc na studia w roku 1997/98	str. 5
Z prac Senatu	str. 6
Awanse naukowe	str. 6
Edward Hajduk - pedagog i socjolog	str. 6
Prof. dr hab. Bronisław Ratuś	str. 7
Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą	str. 8
Konferencja Rektorów	str. 9
W obronie rangi WSP – rozmowa z prof. drem hab. Feliksem Kiriakiem	str. 10
Laureaci medalu WSP – W. Kwaśniewicz i C. Łuczak	str. 11, 12
Jaki regulamin studiów?	str. 13
Wydział Pedagogiczny	str. 14, 15
Z nadzieją na dalszy rozwój	str. 16
Konferencje naukowe – Jan Paweł II nauczyciel ..	str. 16
Konferencja Instytutów Socjologii (KIS)	str. 17
Jeszcze o wizycie prof. Piirainen	str. 17
Pomóc dziecku osieroconemu	str. 18
Historycy w światowej organizacji ISHA	str. 18
Zjazd PTJ	str. 18
Szkoła a wychowanie seksualne	str. 19
Nauka '97	str. 20
FORUM – Jak uzyskać grant KBN?	str. 21
WSPNET	str. 22
Bachanalia '97	str. 23
Krakowski sukces	str. 23
Kalejdoskop Sportowy	str. 24, 25
Prasówka	str. 26
Książka o Prouście	str. 26
Nowości wydawnicze	str. 27, 28

BIULETYN INFORMACYJNY WSP
im. T. Kotarbińskiego w Zielonej Górze

Redaktor: Dariusz Dolański

Współpraca: Marta Dłużewska, Henryk Krajiński,
Mieczysław Ostrowski

Korekta: Ewa Nodzyńska

Adres: al. Wojska Polskiego 69, 65-762 Zielona Góra
tel. (0-68) 26-35-20 w. 504; fax: (0-68) 26-54-49

Skład i oprac. graf.: Heroldia P.R.

Druk: Drukarnia WSP

Numer zamknięto 20.06.1997.

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów,
adiustacji i zmian tytułów w publikowanym materiale.

Szanowni Państwo,

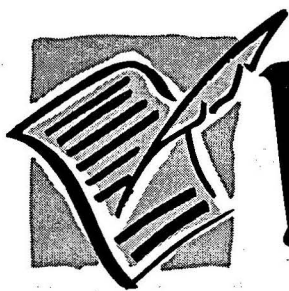
oddajemy do Waszych rąk następny numer *Głosu Uczelni*. Gdy w lutym tego roku po raz pierwszy ukazało się nasze czasopismo wyrażaliśmy nadzieję, że będzie ono odzwierciedlało życie instytutów i wydziałów. Wydaje się, że bieżący numer w znacznej mierze spełnia te oczekiwania. Ostatnie dwa miesiące obfitowały w wiele wydarzeń, o których dzięki inicjatywie Państwa możemy dzisiaj poinformować w szerokim zakresie.

A działo się wiele. W maju odbyło się kilka konferencji i sympozjów o ogólnopolskim znaczeniu. Gościliśmy w naszych murach wielu wybitnych przedstawicieli świata nauki i polityki. O organizowanych przez uczelnię przedsięwzięciach mówiło się wiele i dobrze. Te sukcesy wyraźnie wskazują, że nasza uczelnia stanowi potencjał, który może liczyć się, i często liczy się, na mapie nauki polskiej.

Szczególnie cieszy nas także to, iż w szerszym niż dotychczas zakresie współpracę z nami podjęli studenci, którzy postanowili wykorzystać łamy *Głosu Uczelni* do zaprezentowania swoich osiągnięć. Było ich w ostatnim czasie sporo: krakowski triumf kabaretu EK, meksykańska wyprawa speleologów, z której impresję zaprezentujemy po wakacjach, sukcesy sportowców i sprawnie zorganizowane Bachanalia. Te wydarzenia zaskładają na znaczną uwagę, ponieważ zatroskani o stan studenckiej kultury Rektorzy Wyższych Szkół Pedagogicznych spotkali się w Przelazach, by znaleźć metody aktywizacji studentów. Fakty z ostatnich miesięcy wydają się wskazywać, że nie jest źle i dobrze rokują na przyszłość.

W tym numerze podjęliśmy także dwa istotne dla życia szkoły problemy. Z jednej strony, to finansowanie badań naukowych. W materiałach opracowanych przez profesorów Stanisława Gnoć i Janusza Gila znajdziecie Państwo wyjaśnienia dotyczące grantów KBN i wskazówki jak się o nie starać. Druga kwestia, to potrzeba opracowania nowego regulaminu studiów. Swoimi refleksjami na ten temat dzieli się z Państwem dr Grażyna Miłkowska-Olejniczak. Jej artykuł stanowi podsumowanie potrzeb i wskazuje propozycje niektórych rozwiązań możliwych do zastosowania w przyszłości.

Redakcja

Kronika WSP

☛ 23 kwietnia Instytut Pedagogiki i Psychologii zorganizował symposium nt. *Zjawisko sieroctwa społecznego w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki* (szerzej s. 18).

☛ 28-29 kwietnia Studium Wychowania Fizycznego i Sportu było organizatorem XIX Mistrzostw Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów w Pilce Ręcznej Mężczyzn. Zwycięzcą zawodów była drużyna naszej uczelni (szerzej s. 25).

☛ 27 kwietnia - 5 maja na tournée zagranicznym przebywały chóry WSP - „Cantus Juvenilis” pod dyr. **Bogusława Stankowiaka** i Chór Kameralny Instytutu Wychowania Muzycznego pod dyr. **Ireny Marciniak** oraz soliści: **Maria Pawlaczyk** (sopran) i **Bogumiła Tarasiewicz** (mezzosopran), **Julian Tatarynowicz** (organy) - IV rok wychowania muzycznego. W tournée uczestniczył także młody dyrygent **Bartłomiej Stankowiak**. Trasa koncertowa wiodła przez Wiedeń i Hradec Králové, gdzie wykonano wspólnie z orkiestrą WSP w Hradec Králové i solistami tamtejszej filharmonii m.in. *Glorię* A. Vivaldiego. Następnie zespoły koncertowały w Linzu i Salzburgu. Zielonogórcy artyści wzięli udział w uroczystościach z okazji Święta Konstytucji 3 Maja w Monachium organizowanych z udziałem Konsula RP.

☛ 7 maja na zaproszenie Instytutu Socjologii gościł w naszej uczelni **dr hab. Paweł Starosta** z Uniwersytetu Łódzkiego, który wygłosił dwa wykłady: *Współczesne kierunki badań socjologicznych nad społecznością lokalną* i *Socjologiczne strategie badań społeczności lokalnych*.

☛ 8 maja Instytut Socjologii zorganizował wykład **dra hab. Józefa Baniaka** z UAM pt. *Kierunki badań socjologii religii w Polsce*.

☛ 8-9 maja odbyło się zorganizowane przez naszą uczelnię i Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu symposium nt. *Jan Paweł II - nauczyciel*. Zaproszenie do udziału w symposium przyjął wojewoda zielonogórski **prof. Marian Eckert** i biskup ordynariusz diecezji zielonogórsko-gorzowskiej **dr Adam Dyczkowski** (szerzej s. 16).

☛ 8-11 maja Koło Akademickie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży i Studium Organistyki Kościelnej wspólnie z parafią św. Józefa Oblubieńca w Zielonej Górze zorganizowały cykl koncertów poświęconych papieżowi Janowi Pawłowi II. W programie udział wzięli pracownicy Instytutu Wychowania Muzycznego: **Lidia Kataryńczuk-Mania**, **Jerzy Markiewicz**, **Piotr Luboch**, **Małgorzata Zimnicka**, **Ryszard Zimnicki** oraz studenci wychowania muzycznego i nauczania początkowego z wychowaniem przedszkolnym.

☛ 12 maja Rektor odbył spotkanie z Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej **Kazimierzem Derą**.

☛ 12 maja NZS zorganizowało spotkanie z wiceprezesem Unii Polityki Realnej **Stanisławem Michalkiewiczem**.

☛ 13-15 maja studenci naszej uczelni wspólnie z zakami z Politechniki Zielonogórskiej zorganizowali Bachanalia 1997. W czasie studenckiego święta odbył się korowód i wiele imprez kulturalnych. Była to pierwsza od kilku lat impreza organizowana wspólnie przez studentów obu uczelni (szerzej s. 23).

☛ 14 maja w ramach Tygodnia Sportu Studenckiego odbyły się zawody z udziałem studentów naszej uczelni i Politechniki. Wszystkie konkurencje oprócz pływania odbywały się w Hali Sportowej WSP (szerzej s. 24).

Stypendia Twórcze i Artystyczne Miasta Zielona Góra w dziedzinie sztuk plastycznych otrzymali pracownicy Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej - **Paulina Komorowska-Birger**, która w ubiegłym roku zdobyła najwyższe wyróżnienie w konkursie organizowanym przez Corning Museum of Glass w Nowym Jorku oraz **Jacek Dłużewski** - laureat Nagrody Głównej i Nagrody Prezydenta Miasta Wrocławia w Krajowej Wystawie Malarstwa Młodych im. E. Gepperta; w dziedzinie muzyki - student Nauczycielskiego Kolegium Języka Angielskiego **Piotr Wróblewski** - założyciel zespołu „Galeria”.

☛ 14 maja Rektor gościł Wiceministra Edukacji Narodowej - **Mirosława Sawickiego**, Ambasadora ONZ w Polsce - **Mr. Matthew Kahane** i posła **Jadwiegę Bloch**.

☛ 14 maja Niezależne Zrzeszenie Studentów zorganizowało konferencję nt. *Rola Boga w życiu studentów*.

☛ 14-15 maja odbyła się konferencja nt. *Szkoła a wychowanie seksualne* zorganizowana przez Pracownię Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej Instytutu Pedagogiki Społecznej, Towarzystwo Rozwoju Rodziny, Parlamentarną Grupę Kobiet i ODN w Zielonej Górze. Sesji towarzyszyła wystawa wydawnictw związanych z edukacją seksualną. Kierownikiem naukowym konferencji był **dr Zbigniew Izdebski** (szerzej s. 19).

☛ 15-16 maja Instytut Socjologii WSP był organizatorem konferencji dyrektorów instytutów socjologii uczelni polskich. Obradom przewodniczyła **prof. dr hab. Jolanta Kulpińska** z Uniwersytetu Łódzkiego.

☛ 15-18 maja odbył się w Krakowie 33. Studencki Festiwal Piosenki. Zwycięzcą festiwalu został Kabaret E.K. z naszej uczelni (szerzej s. 23).

☛ 20-23 maja na zaproszenie Pracowni Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej Instytutu Pedagogiki Społecznej gościła w naszej uczelni **dr Michalina Wisłocka**.

☛ 22 maja na zaproszenie Instytutu Socjologii gościł w naszej uczelni **prof. dr hab. Zbigniew Tysza** z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Gość wygłosił wykłady nt. *Nauka i dydaktyka na uniwersytetach amerykańskich* i *System metodologiczny poznańskiej szkoły socjologii badań nad rodziną*.

☛ 22 maja odbyło się Walne Zgromadzenie zielonogórskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Nowym prezesem oddziału został **prof. dr hab. Czesław Osekowski** z Instytutu Historii.

☛ 23 maja w zielonogórskiej konkatedrze odbył się koncert zorganizowany przez Instytut Wychowania Muzycznego. W programie wykonano utwory A. Vivaldiego: *Glorię D-dur* i *Koncert c-moll na dwoje skrzypiec*. Wykonawcami byli Chór Akademicki „Cantus Juvenilis” i Orkiestra Kameralna Akademii Muzycznej w Katowicach oraz soliści: **Maria Pawlaczyk** (sopran), **Bogumiła Tarasiewicz** (mezzosopran), **Patryk Laburda** (I skrzypce) i **Magdalena Cichy** (II skrzypce). Całość poprowadził **Bogusław Stankowiak**. Sponsorem koncertu był zielonogórski Polmozbyt.

☛ 28 maja odbyło się szóste posiedzenie Senatu (szerzej s. 6).

☛ 5-6 czerwca Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej i Stowarzyszenie „Polska-Wschód” zorganizowały międzynarodowe

sympozjum sławistyczne na temat *Literatura Słowian wschodnich. Tendencje rozwojowe, przewartościowania*. W sympozjum udział wzięli slawiści z wielu ośrodków w Polsce, z Ukrainy i Białorusi.

6-7 czerwca odbył się w naszej uczelni LV Zjazd Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Konferencji towarzyszyła wystawa publikacji zielonogórskich językoznawców (szerzej s. 18).

10 czerwca w ramach zorganizowanego przez Instytut Politologii cyklu *Spotkania u politologów* odbyła się dyskusja na temat *Jaka politologia jest Polsce potrzebna*. Podczas spotkania z referatem wystąpił **prof. dr hab. Mirosław Karwat** z Instytutu Studiów Politycznych PAN w Warszawie.

12 czerwca w parafii św. Józefa Oblubieńca odbył się kolejny koncert z cyklu organizowanego przez Instytut Wychowania Muzycznego. *Vesperae solennes de confessore* W.A. Mozarta wykonali: **Maria Pawlaczek** (sopran), **Bogumiła Tarasiewicz** (mezzosopran), **Michał Marzec** (tenor), **Bogdan Kurowski** (bas) oraz Chór Kameralny Instytutu Wychowania Muzycznego i Zespół Instrumentalny Filharmoników Zielonogórskich pod dyr. **Ireny Marciniak**. Koncert poprowadził **Bartłomiej Stankowiak**.

12 czerwca w ramach Czwartków Lubuskich organizowanych przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Zie-

lonej Górze odbyło się spotkanie z udziałem dyrektora Instytutu Politologii **prof. dra hab. Bronisława Pasierba** i **prof. dra hab. Mariusza Gulczyńskiego** nt. *Po co politologia w Zielonej Górze?*

11-13 czerwca odbyły się Trzecie Zielonogórskie Warsztaty Pulsarowe zorganizowane przez Zielonogórskie Centrum Astronomii.

12-15 czerwca w siedzibie Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej przy ul. Wiśniowej odbyła się końcoworoczna wystawa prac studentów wychowania plastycznego.

17 czerwca odbyła się druga obrona pracy doktorskiej na Wydziale Pedagogicznym. **Mgr Jolanta Karbowniczek** przedstawiła dysertację pt. *Trudności w przyswajaniu treści programowych uczniów klas I-III oraz sposoby ich przezwyciężania*. Promotorem był **prof. dr hab. Bolesław Potyrała**, recenzentami - **prof. dr hab. Maria Jakowicka** i **prof. dr hab. Ryszard Więckowski** z Uniwersytetu Łódzkiego.

19-20 czerwca w Ochli koło Zielonej Góry z udziałem zagranicznych gości odbyła się konferencja zorganizowana przez Instytut Historii na temat *Adam Naruszewicz i historiografia Oświecenia*. Konferencja miała za zadanie przedstawienie historycznej twórczości A. Naruszewicza na tle europejskiej historiografii XVIII wieku.

LIMITY MIEJSC NA STUDIA w roku akademickim 1997/98

STUDIA DZIENNE

dyrygentura ze specjalnością: prowadzenie zespołów wokalnych i wokalno-instrumentalnych	6 miejsc
filologia	169 miejsc
w tym: filologia germańska	39 miejsc
filologia rosyjska z dodatkowymi specjalnościami:	
jęz. polski lub jęz. niemiecki	39 miejsc
język angielski	
w Kolegium Języka Angielskiego	39 miejsc
język francuski	
w Kolegium Języka Francuskiego	26 miejsc
język niemiecki w Kolegium Języka Niemieckiego	26 miejsc
filologia polska	104 miejsca
w tym: filologia polska	78 miejsc
dziennikarstwo	26 miejsc
filozofia	52 miejsca
fizyka	52 miejsca
historia	91 miejsc
matematyka	65 miejsc
ochrona środowiska	65 miejsc
pedagogika	221 miejsc
w tym: animacja społeczno- kulturalna	39 miejsc
nauczanie początkowe i wychowanie przedszkolne	52 miejsca
nauczanie początkowe z pedagogiką terapeutyczną	26 miejsc
pedagogika opiekuńcza	39 miejsc
pedagogika opiekuńcza z wychowaniem przedszkolnym	26 miejsc
pedagogika pracy socjalnej	52 miejsca
pedagogika terapeutyczna	39 miejsc
politologia	65 miejsc
socjologia	39 miejsc
wychowanie muzyczne	26 miejsc
wychowanie plastyczne	26 miejsc

wychowanie techniczne	65 miejsc
zarządzanie i marketing	78 miejsc

STUDIA ZAOCZNE

filologia	91 miejsc
w tym: filologia germańska	
- studia 2,5-letnie drugiego stopnia	39 miejsc
język angielski w Kolegium Języka Angielskiego (studia wieczorowe)	26 miejsc
język niemiecki w Kolegium Języka Niemieckiego (studia wieczorowe)	26 miejsc
filologia polska	351 miejsc
- studia 5-letnie	299 miejsc
- studia 3-letnie drugiego stopnia	52 miejsca
historia	200 miejsc
matematyka	156 miejsc
ochrona środowiska	117 miejsc
pedagogika	1215 miejsc
w tym: animacja społeczno- kulturalna	
- studia 3,5-letnie uzupełniające	100 miejsc
- studia 5-letnie dwustopniowe	65 miejsc
nauczanie początkowe i wychowanie przedszkolne	
- studia 3,5-letnie uzupełniające	350 miejsc
- studia 5-letnie dwustopniowe	100 miejsc
- studia 2-letnie drugiego stopnia	200 miejsc
pedagogika opiekuńcza	
- studia 5-letnie dwustopniowe	160 miejsc
pedagogika pracy socjalnej	
- studia 3,5-letnie uzupełniające	136 miejsc
- studia 5-letnie dwustopniowe	104 miejsca
politologia	120 miejsc
socjologia	104 miejsca
wychowanie muzyczne	52 miejsca
wychowanie plastyczne	60 miejsc
- studia 3,5-letnie uzupełniające	30 miejsc
- studia 5-letnie	30 miejsc
wychowanie techniczne	169 miejsc
- studia 5-letnie dwustopniowe	104 miejsca
- studia 2,5-letnie drugiego stopnia	65 miejsc
zarządzanie i marketing	
- studia 5-letnie dwustopniowe	300 miejsc

Siódme posiedzenie senatu bieżącej kadencji odbyło się 28 maja 1997 roku. Na początku Rektor poinformował o bieżących pracach kierownictwa uczelni zwracając uwagę na niektóre wyniki kontroli NIK. Ogólnie w zakresie dydaktycznym i naukowym uczelnia została oceniona pozytywnie. Pewne niedomagania i błędy zostały natomiast zarejestrowane w zakresie gospodarowania. Kontrola NIK zwróciła tu przede wszystkim uwagę na znaną powszechnie sprawę basenów. Dyrektor Administracyjny **mgr inż. Tadeusz Chronowski** poinformował jednocześnie Senat o przedsięwziętych krokach mających na celu sprzedaż basenów. Ponadto Rektor poinformował o przebiegu Konferencji Rektorów WSP.

Senat zatwierdził sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego w uczelni za rok 1996 i przyjął plan inwestycyjno-remontowy na 1997 rok. Senat zatwierdził regulamin DS. Podczas posiedzenia wyłoniono także część składu Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej oraz Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich.

Senat zatwierdził sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego w uczelni za rok 1996 i przyjął plan inwestycyjno-remontowy na 1997 rok. Senat zatwierdził regulamin DS. Podczas posiedzenia wyłoniono także część składu Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej oraz Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich.

Z PRAC SENATU

Wybory uzupełniające odbędą się podczas najbliższego posiedzenia Senatu. Senat powołał jednocześnie Komisję Redakcyjną Statutu w składzie: **prof. WSP dr hab. Lesław Koćwin** i **prof. WSP dr hab. Albert Pawłowski** (Wydział Humanistyczny), **prof. WSP Bo-**

gusław Stankowiak (Wydział Pedagogiczny) oraz **prof. dr hab. Andrzej Więckowski** (Wydział Matematyki, Fizyki i Techniki).

Pozytywnie zostały zaopiniowane kandydatury: **prof. Ryszarda Fastnachta** (Instytut Wychowania Muzycznego) i **prof. dra hab. Krzysztofa Walaska** (Instytut Fizyki) o wystąpienie do Ministra Edukacji Narodowej w celu mianowania stanowisku profesora zwyczajnego.

Uchwały Senatu przyjęte na posiedzeniu 28.05.1997:

- ✓ Uchwała Senatu w sprawie podziału zysku netto osiągniętego przez uczelnię w 1996 roku.
- ✓ Uchwała Senatu w sprawie stawek za egzaminy licencjackie, prace podyplomowe i uprawnienia do zniżkami pensum w roku akademickim 1996/97.

Red.

AWANSE NAUKOWE

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał tytuł profesora **dr hab. Edwardowi Hajdukowi** (Instytut Pedagogiki Społecznej).

Minister Edukacji Narodowej mianował z dniem 1 czerwca stanowisko na profesora zwyczajnego profesorów: **Tadeusza Alek-Kowalskiego** (Instytut Socjologii), **Jerzego Brzezińskiego** (Instytut Filologii Polskiej), **Stanisława Gnota** (Instytut Matematyki), **Józefa Karguła** (Instytut Pedagogiki Społecznej), **Włodzimierza Wilczyńskiego** (Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej).

Stopień doktora uzyskała w Uniwersytecie Wrocławskim 03.06.1997 **mgr Anna Wojciechowska** (Instytut Filologii Polskiej) i w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 09.06.1997 – **mgr Żyvia Leszkowicz-Baczyńska** (Instytut Socjologii). W Politechnice Poznańskiej 18.06.1997 stopień doktora uzyskała **mgr Dorota Krasowska** (Instytut Matematyki).

Gratulujemy.

Red.

Grono profesorów tytularnych w naszej uczelni powiększyło się o związanego z WSP w Zielonej Górze niemal od początku – **prof. dra hab. Edwarda Hajduka**.

EDWARD HAJDUK - PEDAGOG I SOCJOLOG

Prof. dr hab. Edward Hajduk urodził się 27 listopada 1932. Jest absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego. W 1976 roku, broniąc pracę pt. *Proces uspołecznienia kandydatów do zawodu nauczycielskiego w Zakładach Kształcenia Nauczycieli* uzyskał w UAM stopień doktora, a 1982 roku na podstawie rozprawy *Przemiany osobowości społecznej studentów* otrzymał w Uniwersytecie Warszawskim stopień doktora habilitowanego.

Od 1971 roku prof. Hajduk związany jest z Zieloną Górą, wtedy bowiem rozpoczął tu pracę w Wyższej Szkole Nauczycielskiej. W latach 1987-1990 był prorektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. W latach 1991-1993 był dyrektorem Instytutu Pedagogiki Społecznej. W latach 1993-1996 był dziekanem Wydziału Pedagogicznego i ponownie został wybrany na bieżącą kadencję.

Profesor Edward Hajduk opublikował ponad 100 prac naukowych, w tym 5 monografii. Wypromował 3 doktorów i ponad 150 magistrów. Od 1992 roku współpracuje z Freie Universität w Berlinie.

Zainteresowania badawcze Profesora Edwarda Hajduka koncentrują się wokół systemu uwarunkowań procesu socjalizacji młodzieży oraz akceptowanych i realizowanych przez młodzież wzorów przebiegu życia. Wyniki tych badań opublikowane były w pracy *Wzory przebiegu życia* (Zielona Góra 1996), na łamach *Roczników Lubuskich* oraz w czasopiśmie naukowych wydawanych przez FU w Berlinie.

Profesor Hajduk jest także cenionym metodologiem i autorem prac z zakresu metodologii badań społecznych. Jego książka *Metoda panelu. Różne aplikacje* (Zielona Góra 1993) spotkała się z pozytywną oceną środowiska. Aż pięć wydań doczekała się inna książka – *Hipoteza w badaniach pedagogicznych* (wyd. 5., zmien. Zielona Góra 1996).

Red.

Rozmowa z prof. E. Hajdukiem na str. 16.

Komunikat

Na podstawie zarządzenia Rektora nr 30/96/97 z dnia 13 czerwca 1997 roku w sprawie wykonania orzeczenia dyscyplinarnego przeciw **Marlenie Czachajda** i **Sebastianowi Czachajda** informuje się iż w/w zostali wydeleni ze studiów z podaniem do publicznej wiadomości na terenie Uczelni.

Przewodnicząca
Komisji Dyscyplinarnej
ds. Studentów
dr hab. Wielisława
Osmańska-Furmanek

Prorektor
prof. dr hab.
Mirosław Frejman

PROF. DR HAB. BRONISŁAW RATUŚ

(01.06.1935-12.05.1997)

J.M. Rektorowi, Prorektorom i Senatowi Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze, Dziekanowi Wydziału Pedagogicznego Instytutowi Pedagogiki i Psychologii,

Zakładowi Teorii Wychowania i Pedagogiki Porównawczej, Chórom Akademickim i Zespołowi Instrumentalnemu oraz ich Dyrygentom, Studentom - członkom Poczty Sztandarowego, Nauczycielom Akademickim, Pracownikom Administracji i Obsługi, Proboszczowi Parafii pw. św. Józefa, J.M.

Rektorowi i Delegacji WSP w Bydgoszczy, J.M. Rektorowi i Delegacji Politechniki Zielonogórskiej, oraz innych szkół wyższych z kraju, Wojewodzie

Zielonogórskiemu, Posłom i Senatorom RP, Delegacji Urzędu Miasta w Zielonej Górze, Studentom, Magistrantom i Doktorantom, Przyjaciołom,

Sąsiadom i Znajomym, którzy uczestniczyli w ostatnim pożegnaniu i odprowadzeniu na miejsce wiecznego spoczynku mego męża

śp.

Bronisława Ratusia

oraz łączyli się z nami w bólu po JEGO stracie
składam serdeczne podziękowania

Anna Ratusiowa z Rodziną.

Z prawdziwym smutkiem pożegnaliśmy cenionego badacza teorii i historii wychowania, nauczyciela akademickiego i wspianego kolegę prof. dra hab. Bronisława Ratusia.

Profesor Ratusi urodził się w Wicyniu w województwie łwowskim. Był absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki uzyskał w 1968 roku, a doktora habilitowanego w 1974 roku. Oba stopnie naukowe nadała mu Rada Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tytuł profesora nauk humanistycznych uzyskał w 1982 roku. W 1996 roku został mianowany przez Ministra Edukacji Narodowej na stanowisko profesora zwyczajnego. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Rodła i Medalem KEN.

Profesor Bronisław Ratusi był współorganizatorem zielonogórskiego środowiska naukowego, a szczególnie Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Pełnił tu funkcje pierwszego prorektora, dziekana Wydziału Pedagogicznego, wicedyrektora Instytutu Pedagogiki i Psychologii, kierownika Zakładu. Angażował się w tworzenie infrastruktury materialnej, organizacyjnej i kadrowej uczelni, pozyskując wielu nowych, wysoko cenionych specjalistów. W latach 1982-1984 był rektorem w WSP w Bydgoszczy, gdzie stworzył klimat poważnego i skutecznego studiowania oraz szansę pomyślnego rozwoju naukowego dla nauczycieli akademickich.

Zainteresowania naukowe Profesora Ratusia koncentrowały się na teorii i historii wychowania oraz polityce oświatowej i pedagogice porównawczej. Jego twórczość intelektualna i zaangażowanie w organizację nauki zapewniły mu szerokie uznanie w świecie polskiej pedagogiki.

Profesor Bronisław Ratusi był autorem wielu prac zwartych, rozpraw i artykułów oraz kilkudziesięciu ocen i recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych. Dotyczyły one przede wszystkim funkcjonowania liceów pedagogicznych i studiów nauczycielskich, ruchu młodzieży w Polsce, kształcenia i doskonalenia nauczycieli, Paktów Praw Człowieka w procesie edukacji, celów wychowania w systemie demokracji parlamentarnej oraz problematyki rodziny w dokumentach ONZ i Rady Europy.

Red.

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

informuje

I. WYJAZDY PRACOWNIKÓW UCZELNI ZA GRANICĘ:

• W dniach 16-17 kwietnia 1997 roku w Instytucie Techniki Uniwersytetu w Poczdamie (RFN) przebywali: **prof. dr hab. Mirosław Frejman**, Prorektor ds. Studiów Zaocznych oraz **prof. dr hab. Bogusław Pietrulewicz**, Dyrektor Instytutu Techniki. W trakcie wizyty - przeprowadzonej w ramach umowy o dwustronnej współpracy - przedyskutowano wspólne przedsięwzięcia naukowe i dydaktyczne w zakresie wychowania technicznego.

• W IV międzynarodowej konferencji naukowej *Białorusko-rosyjsko-polskie języko-znawstwo i literaturoznawstwo porównawcze*, zorganizowanej w dniach 21-25 kwietnia 1997 roku w Uniwersytecie w Witebsku (Białoruś), wziął udział **prof. dr hab. Bazyli Tichoniuk**, Dyrektor Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej. Wygłosił referat pt. *Formy imion w aktach urodzeń cerkwi unickich na pograniczu polsko-białoruskim w latach 1798-1836*.

• **Prof. dr hab. Hieronim Szczegół**a, Rektor, uczestniczył w zorganizowanej w Uniwersytecie w Poczdamie (RFN) w dniach 3-6 maja 1997 roku konferencji *Osteuropa + Westeuropa = Europa*. Wystąpił z referatem pt. *Współpraca WSP w Zielonej Górze z uczelniami zagranicznymi*.

• **Prof. dr hab. Eugeniusz Klin**, Ddyrektor Instytutu Filologii Germańskiej, podczas konferencji *Wizerunek własny w obrazie innego - Niemcy i Polacy we wzajemnych przekazach*, zorganizowanej w dniach 6-7 maja 1997 roku w Neubrandenburgu (RFN), wygłosił referat pt. *Andrzej Szczypiorski a Niemcy*.

• W dniach 8-10 maja 1997 roku w pracach Jury Międzynarodowego Konkursu Chóralnego, zorganizowanego pod patronatem Urzędu Miejskiego w Hradec Králové (Czechy), wziął udział **prof. Bogusław Stankowiak**, Dyrektor Instytutu Wychowania Muzycznego.

• Troje pracowników Instytutu Filologii Polskiej wygłosiło referaty na konferencji naukowej *Adam Mickiewicz i kultura światowa*, zorganizowanej w dniach 11-18 maja 1997 roku w Uniwersytecie w Grodnie (Białoruś). **Prof. dr hab. Leszek Libera** - *Szwajcaria w twórczości Adama Mickiewicza*, **dr Marta Ruszczyńska** - *Mickiewicz z Galicji. Próba rekonstrukcji wizerunku i twórczości poety w środowisku Ziewonii*, **dr Danuta Wierchołowska** - *Teraz już wiem, przez kogo jestem tak zaczarowany - Mickiewiczowskie „książki zbójce” w biografii bohatera pozytywistycznego*.

• Na konferencji naukowej *Bielorussian Mathematical Conference - Yeruginskiye Chteniya - IV*, zorganizowanej w Witebsku (Białoruś) w dniach 19-24 maja 1997 roku, **dr Aleksander Grytczuk** z Instytutu Matematyki wygłosił referat pt. *Scientific and didactic aspects of some connections between powers of matrices, differential equations of record order and number - theoretical problems*.

• Trzej przedstawiciele Instytutu Techniki uczestniczyli w III Międzynarodowym Sympozjum Ukraińskich Inżynierów Mechaników: USUMEL-3. Sympozjum odbyło się w dniach

20-24 maja 1997 roku w Politechnice we Lwowie (Ukraina). Referaty wygłosili: **prof. dr hab. inż. Krzysztof Magnucki** - *The elastic stability of an ellipsoidal head of pressure vessel*, **prof. dr hab. inż. Janusz Mielniczuk** - *Limit load of elastomen elements*; **prof. dr hab. inż. Edwin Tytyk** - *The possibility of noise decreasing of the gas pressure reducing plants*.

• **Prof. dr hab. Andrzej Więckowski** z Instytutu Fizyki wystąpił z referatem, napisanym wspólnie z **B. Pilawą** oraz **M. Lewandowskim** pt. *Thermal decomposition of macerals as followed by EPR*, na XXI Czesko-Słowackim Seminarium Elektronowego Rezonansu Paramagnetycznego w dniach 25-29.05.1997 roku w Pezinskiej Babie koło Bratysławy (Słowacja).

• W dniach 24 maja-2 czerwca 1997 roku w konferencji *The Second Israel Conference for Conveying and Handling of Particulate Solids* w Jerozolimie (Izrael) uczestniczył **prof. dr hab. inż. Stefan Jan Kowalski** z Instytutu Techniki. Wygłosił referat na temat *Thermo-mechanical Approach to Drying Processes*.

• **Prof. dr hab. Tadeusz Malinowski** z Instytutu Historii w dniach 14-21 czerwca 1997 roku był gościem Słowackiej Akademii Nauk: Instytutów Archeologii w Bratysławie i Nitrze. Pobyt związany był z prowadzonymi badaniami w zakresie archeomuzykologii.

• W dniach 12-23 czerwca 1997 roku w Instytucie Języka Rosyjskiego im. A. Puszkina w Moskwie (Federacja Rosyjska) przebywała - w celu przekonsultowania możliwości otwarcia przewodu habilitacyjnego w dziedzinie językoznawstwa rosyjskiego - **dr Małgorzata Łuczyk**, adiunkt w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej.

• **Dr Polina Stasińska** z Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej przeprowadziła - podczas pobytu w dniach od 22 czerwca do 4 lipca 1997 roku - w Uniwersytecie Pedagogicznym im. A. Hercena w Sankt Petersburgu (Federacja Rosyjska) konsultację w sprawie otwarcia przewodu habilitacyjnego w dziedzinie językoznawstwa rosyjskiego.

• Staż naukowy w zakresie elektronowego rezonansu paramagnetycznego w Uniwersytecie Technicznym w Grazu (Austria) w okresie od 15 czerwca do 15 lipca 1997 roku odbywał - w ramach Programu CEEPUS - **mgr Grzegorz Słowik** z Instytutu Fizyki.

• **Dr Zbigniew Izdebski**, kierownik Pracowni Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej w Instytucie Pedagogiki Społecznej, w dniach od 20 czerwca do 6 lipca 1997 roku uczestniczył w zorganizowanej w Melbourne (Australia) międzynarodowej konferencji *Biopsychospołeczne aspekty infekcji HIV*. Przedstawił referat pt. *Zachowania seksualne w Polsce na przykładzie wybranych grup: młodzież, homoseksualiści, prostytutki*.

• W okresie od 12 maja do 12 lipca 1997 roku na Uniwersytecie w Salerno (Włochy), przebywają - w związku z prowadzeniem wspólnie z grupą **prof. L. De Cesare** badań na temat kwantowych szkielec spinowych i kwadrupolowych oraz fononowego nadprzewodnictwa - **prof. dr hab. Krzysztof Wala-**

sek, dyrektor Instytutu Fizyki, a także **prof. dr hab. Krystyna Lukierska-Walasek**, profesor w tym Instytucie.

2. PRZYJAZDY OBOCOKRAJOWCÓW:

- Gościem Instytutu Filologii Germańskiej w dniach 11-12 kwietnia 1997 roku był **prof. dr Eberhard Schulz**, przewodniczący Fundacji Kultury dla Śląska z siedzibą w Wrzburgu (RFN). Wygłosił wykład na temat *Christian Garve a śląskie oświecenie*.

- W dniach 22-24 kwietnia 1997 roku Instytut Filologii przyjął **prof. dr Heinza Paetzolda**, dyrektora Wydziału Teorii z Jan van Eyck Akademii w Maastricht (Holandia). Pracownicy i studenci mieli możliwość wysłuchania jego wykładu *Multiculturalism and the Politics of Recognition*.

- W Instytucie Fizyki - w związku ze współpracą z **prof. dr hab. Andrzejem Więckowskim** w zakresie elektronowego rezonansu paramagnetycznego - przebywała w dniach 15-26 kwietnia 1997 roku **doc. dr hab. Vlasta Brezova** z Uniwersytetu Technicznego w Bratysławie (Słowacja). Pobyt został zorganizowany i sfinansowany w ramach Programu CEEPUS.

- W ramach współpracy w dziedzinie wychowania technicznego z **prof. drem hab. inż. Kazimierzem Uździckim**, w In-

stytucie Techniki przebywali w dniach 27-28 kwietnia 1997 roku trzej przedstawiciele Instytutu Techniki Uniwersytetu w Halle (RFN): **prof. dr hab. Elke Hartmann** - dyrektor, **prof. dr hab. Christian Hein** - jego zastępca oraz **prof. dr hab. Horst Wolffgramm**.

- Przyjmowany przez Instytut Filologii w dniach 12-14 maja 1997 roku **prof. dr Leslie Stevenson** z Uniwersytetu St. Andrews (Wielka Brytania) wygłosił wykład na temat: *Self-Directed and Other-Directed Epistemology*.

- W Instytucie Historii w dniach 14-16 maja 1997 roku przebywał - współpracujący z **prof. drem hab. Tadeuszem Malinowskim** - **prof. dr hab. Jan Bouzek** z Instytutu Archeologii Klasycznej Uniwersytetu Karola w Pradze. Wygłosił dwa wykłady: *Bejrut od epoki brązu po miasto bizantyjskie: czeskie badania archeologiczne w Libanie* oraz *Emporium greckie w Pistiros w Bułgarii z V-III w. przed Chrystusem w świetle badań archeologów czeskich i bułgarskich*.

- **Dr Ekhard Verchau**, gość Instytutu Filologii Germańskiej w dniach 21-23 maja 1997 roku, emerytowany pracownik Uniwersytetu w Moguncji (RFN), wygłosił wykład na temat: *Theodor Fontane w opinii współczesnych*.

Mieczysław Ostrowski

W dniach od 24 do 26 maja 1997 r. w Przelazach koło Zielonej Góry odbyła się Konferencja Rektorów Wyższych Szkół Pedagogicznych, gospodarzem której była nasza uczelnia. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej: **prof. dr hab. Kazimierz Przybysz** - Podsekretarz Stanu, **dr Józef Lepiech** - Dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz **mgr Witold Pakuła** - Wicedyrektor Departamentu Ekonomicznego oraz rektorzy wszystkich uczelni pedagogicznych.

KONFERENCJA REKTORÓW

Przedmiotem dyskusji były sprawy studenckie, a zwłaszcza doskonalenie dydaktyki w świetle stowarzyszenia Polski z Unią Europejską, w tym dwukierunkowość studiów i doskonalenie organizacji praktyk studenckich oraz problemy pomocy materialnej dla studentów, funkcjonowania samorządu studenckiego, organizacji politycznych i społecznych studentów, studenckiego ruchu naukowego i kulturalnego. Rektorzy podjęli także inicjatywę zmiany nazwy wyższych szkół pedagogicznych.

W zakresie problemów dydaktycznych zwrócono uwagę na potrzebę lepszej organizacji praktyk pedagogicznych na studiach zaocznych. Pojawia się jednak problem ich finansowania. Dla studiów dziennych uczelnie otrzymują pomoc finansową od MEN, brak natomiast uregulowań w odniesieniu do studiów zaocznych, na których obecnie w przeważającej mierze kształcą się młodzież bezpośrednio po maturze bez przygotowania zawodowego, co wymusza konieczność objęcia tych studentów powszechnymi praktykami pedagogicznymi.

Inna kwestia to potrzeba uruchomienia powszechnego kształcenia dwukierunkowego i określenia zasad wprowadzania drugiego kierunku kształcenia. Uczelnie prowadzące kształcenie dwukierunkowe są zdane wyłącznie na siebie, nie otrzymują pomocy materialnej z ministerstwa. Nie dopracowano do tej pory także jednolitych standardów kształcenia, w tym zakresie niezbędna jest pomoc kuratoriów oświaty. Rozwój dwukierunkowego kształcenia mogłoby przyspieszyć stosowanie w praktyce zasady, że nauczyciel posiadający kwalifikacje w jednym przedmiocie nie spełnia automatycznie tych warunków w innym, bez zdobycia dodat-

kowej wiedzy. Należy pamiętać jednak o tym, że osoby posiadające licencjat w drugiej specjalności będą konkurencyjne na rynku pracy wobec swoich kolegów z tytułem magistra, co w sytuacji malejącego przyrostu naturalnego może tworzyć problemy na rynku pracy. Student powinien posiadać pełną dowolność wyboru kształcenia w drugiej specjalności. Zmiany społeczno-ekonomiczne wywołują także zapotrzebowanie na nauczycieli w klasach łączonych - szacuje się, że aktualnie kształcą się w takich klasach około 18% wszystkich dzieci. Praktycznie nie istnieją doświadczenia w tym zakresie.

Perspektywa stowarzyszenia z Unią Europejską tworzy konieczność opracowania zasad oceny jakości kształcenia i wprowadzenia systemu punktowego oceny kształcenia.

Innym ważnym problemem podjętym podczas spotkania w Przelazach była kwestia pomocy materialnej dla studentów i sprawy studenckiej.

Od nowego roku akademickiego wejdzie w życie nowe Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych. Rozporządzenie przewiduje:

- wprowadzenie stypendiów dla osób niepełnosprawnych, maksymalna wysokość których wynosić będzie 20% najniższej pensji asystenta;

- możliwość dopłat do kwater prywatnych;

- możliwość dopłat do posiłków w innych niż stołówki studenckie zakładach żywieniowych.

Stworzy to konkurencję dla domów i stołówek studenckich, zmuszając je do optymalizacji kosztów.

Prorektorzy ds. studenckich podzielili się doświadczeniami poszczególnych uczelni w zakresie rozwoju studenckiego ruchu naukowego, artystycznego i sportowego. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie zobowiązała się do zorganizowania spotkania Rad Uczelnianych Samorządów Studenckich w październiku 1997 roku.

Rektorzy Wyższych Szkół Pedagogicznych, w trosce o utrzymanie rangi uczelni w obliczu ustawy o wyższym szkolnictwie zawodowym, podjęli uchwałę o wystąpieniu do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie określenia warunków i możliwości rozpoczęcia prac legislacyjnych nad przekształceniem Wyższych Szkół Pedagogicznych w Akademię Pedagogiczną. Uchwała została przyjęta jednogłośnie.

Maria Fic

Z przewodniczącym Konferencji Rektorów Wyższych Szkół Pedagogicznych,
rektorem WSP w Krakowie, prof. drem hab. Feliksem Kirykiem rozmawia Dariusz Dolański

W OBRONIE RANGI WSP

Panie Profesorze, co to jest Konferencja Rektorów i jakie stawia przed sobą zadania?

Jest to instytucja o charakterze opinotwórczym, która powstała z wyraźnej potrzeby koordynacji działań i współpracy Wyższych Szkół Pedagogicznych. Uczestnictwo w niej jest dobrowolne, a podjęte uchwały nie są wiążące dla jej uczestników. Jej skuteczność uzależniona jest więc od dobrej woli jej członków.

Myślę jednak, że oparta na takich zasadach instytucja nie mogłaby powstać, gdyby nie bardzo określone problemy.

Tak. Rzeczywiście, sens takiej współpracy odczuwano już wcześniej w różnych ośrodkach. Kilka lat temu z podobną inicjatywą wyszła moja uczelnia, ale nie było jeszcze wtedy powszechnej potrzeby współpracy między uczelniami typu pedagogicznego. Teraz w nowej sytuacji szkolnictwa akademickiego, zwłaszcza w kontekście powstającej ustawy o wyższym szkolnictwie zawodowym, potrzeba ta stała się powszechna. Pojawia się tu oczywiście także wiele innych elementów wzmacniających tę ideę. Dlatego też ponownie podjęliśmy tę inicjatywę i wspólnie z WSP w Rzeszowie zaproponowaliśmy pierwsze spotkanie. Odbędzie się już ich kilka.

Panie profesorze powróćmy może do kwestii sytuacji Wyższych Szkół Pedagogicznych w kontekście ustawy o wyższym szkolnictwie zawodowym. Wielu pracowników naszych uczelni postrzega ją jako zagrożenie.

Tak. Spotykamy się z takimi postawami. Dziś jednak wiemy na pewno, że nasze uczelnie nie stracą statutu akademickiego, a więc nie zostaną objęte tą ustawą. Rysuje się jednak inny problem. Musimy zadbać o rangę naszych szkół. W wyniku wspomnianej ustawy powstanie wiele szkół nieakademicznych, które w nazwie zawrą słowo "wyższa". To grozi, że nasze uczelnie, mimo innego statusu, będą traktowane powszechnie jak te nowo utworzone szkoły. Tu będziemy starali się temu zaradzić. Na spotkaniu w Przelazach podjęliśmy uchwałę i opracowaliśmy kalendarz działań, które mają umożliwić przekształcenie naszych uczelni w Akademię Pedagogiczną.

Czy to oznaczałoby rezygnację WSP z dążeń uniwersyteckich?

Nie. Myślę, że większość dzisiejszych WSP wcześniej czy później zostanie przekształcona w uniwersytety. Takie są bowiem potrzeby regionów, a także możliwości i ambicje samych szkół. Akademie byłyby formą przejściową między WSP a uniwersytetem. Oczywiście utworzenie akademii wymaga jeszcze wielu zabiegów, pracy, wypracowania jasnych kryteriów i w końcu ustawy. Wydaje się jednak, że jest to możliwe.

Fot. archiw.

Niewątpliwie problem utrzymania rangi naszych szkół jest podstawowym zadaniem dla środowisk WSP. Jednak sądzę, że wiele innych czynników wpływa na potrzebę cyklicznych spotkań rektorów.

Tak, ale są one pochodną tego, o czym już mówiliśmy. Utrzymanie rangi uczelni to nie tylko zmiana nazwy, czy przekształcenie jej w Akademię. To jest zabieg raczej kosmetyczny. Musimy włożyć wiele pracy, by rangę naszych uczelni podkreślać poprzez wymierne efekty ich pracy, zarówno w sferze naukowej jak i kształcenia studentów. Proszę pamiętać, że są wśród nas takie uczelnie, które często przewyższają niektóre uniwersytety czy akademie. Mamy jednak zbyt małą siłę przebicia, by ta świadomość dotarła do społeczeństwa, naszych studentów, a nawet pracowników.

Myślę, że wspólne działania mogą znacznie ułatwić przełamywanie niektórych stereotypów. Ponadto są takie obszary, w których czeka nas jeszcze wiele pracy, niektóre szkoły stanęły już przed określonymi problemami, inne jeszcze nie. Po co wyważać więc otwarte drzwi, skoro można skorzystać z doświadczeń innych i nie popełnić ich błędów, konsumując sukcesy.

To wymaga rzeczywiście ducha współdziałania i dbania o to, by nie pojawiły się akcenty rywalizacji.

Tak. Staramy się, by nasze spotkania były nie tylko oficjalnymi konferencjami, ale by niosły pewien walor towarzyski. Dobra atmosfera i prywatne przyjaźnie są bowiem podstawą takiej współpracy, o której mówiłem wcześniej. W tej chwili panuje wśród nas bardzo dobra atmosfera, która pozytywnie nastawia do przyszłości. Nawet mimo ujawniających się różnic interesów, wyższe szkoły pedagogiczne to w końcu bardzo zróżnicowane uczelnie, udaje nam się utrzymać ducha, który towarzyszył tworzeniu tej instytucji.

Panie profesorze, Konferencja podejmuje wyraźnie różne kroki integrujące nasze środowiska. W wyniku tego spotkania doszło do inicjatywy zorganizowania spotkania samorządów studenckich naszych uczelni.

Ta sesja była w znacznej mierze poświęcona studenckiej samorządności. Nas niepokoi pewien zastój w aktywności studentów. Być może jest to wrażenie subiektywne, zwłaszcza, że z wystąpień prorektorów wynika, iż studenci przejawiają różne formy aktywności. Uznaliśmy więc, że celowe byłoby spotkanie środowisk studenckich, wymiana doświadczeń, może nawiązanie ściślejszych kontaktów. My podjęliśmy inicjatywę i umożliwimy takie spotkanie w Częstochowie. Jak wykorzystają to studenci i czy będzie się to rozwijać zależy już przede wszystkim od nich.

Panie Rektorze, myślę, że nie tylko studenci potrzebują takich kontaktów. Tak się składa, że środowisko profesorskie zna się dość dobrze, gorzej jest z młodszymi pracownikami nauki. Asystenci i adiunkci z różnych uczelni praktycznie nic nie wiedzą o swoich pracach, często dublują się poszukiwaniach. Czy forum, którym jest Konferencja Rektorów nie mogłoby zainicjować współpracy w tej grupie pracowników?

Dotknął Pan bardzo ważnego problemu, którego do tej pory nie braliśmy nawet po uwagę. Rzeczywiście taka potrzeba wyraźnie istnieje. Nie tylko w zakresie integracji naszych środowisk, wzajemnego informowania o pracach, ale także w zakresie ułatwiania kształcenia młodszej kadry naukowej. Dla młodych ludzi wielką pomocą może być udostępnienie taniego noclegu w hotelu akademickim, ułatwienie w zdobyciu potrzebnych w pracy naukowej materiałów. Myślę, że jest to myśl, którą będzie trzeba podjąć i sądzę, że spotka się ona z pozytywnym przyjęciem Rektorów. Taka pomoc może w końcu za-

owocować bardzo dobrymi efektami naukowymi, a może nawet ścisłą współpracą badawczą.

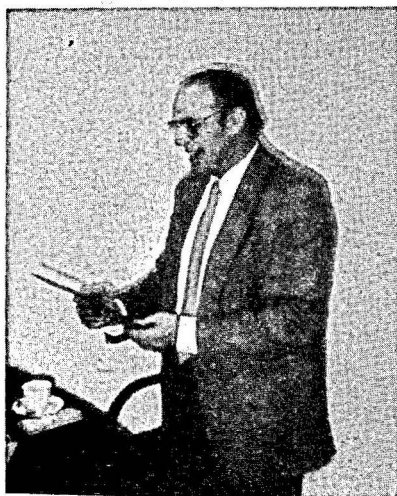
Panie Profesorze, jakie inne płaszczyzny współpracy widziałby Pan w tej chwili.

Jest taki ważny obszar, który dotyczy samodzielnych pracowników naukowych. Wiadomo, że ustawa nakłada na nas ściśle określone kryteria dla utrzymania studiów magisterskich. Sądzę, że Rektorzy powinni informować siebie wzajemnie o tym, że mają nadwyżkę profesorów w określonej dziedzinie i dawać możliwość zatrudniania ich przez inne uczelnie. To znacznie pomogłoby zwłaszcza tym słabszym. Inna kwestia, którą można rozwiązać od ręki to wymiana wydawnictw. Z inicjatywy profesora Szczegóły Rektorzy podjęli zobowiązanie, że wszystkie publikacje uczelniane będą rozsyłane do pozostałych WSP. To nie tylko wzbogaci nasze księgozbiory, ale wreszcie będziemy na bieżąco informowani o kierunkach badań prowadzonych w naszych uczelniach.

Mam nadzieję, że plany zakreślone przez Pana profesora uda się zrealizować. Bardzo dziękuję za rozmowę.

Laureaci Medalu Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego

Jak już informowaliśmy, podczas posiedzenia 16 kwietnia 1997 Senat naszej uczelni uhonorował Medalem Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego dwóch zasłużonych dla zielonogórskiego środowiska naukowego profesorów - Władysława Kwaśniewicza z UJ i Czesława Łuczaka z UAM. Dziś przedstawiamy sylwetki obu laureatów.

Socjolog i etnograf - WŁADYSŁAW KWAŚNIEWICZ

Profesor dr hab. Władysław Kwaśniewicz jest wybitną postacią polskiej socjologii. Jest absolwentem Uniwersytetu Jagiellońskiego, tam też uzyskiwał wszystkie stopnie naukowe. Około 250 osób przygotowało pod jego kierunkiem prace magi-

Fot. archiw. sterskie i uzyskało tytuł magistra. Do tej pory Prof. Kwaśniewicz był promotorem 13 przewodów doktorskich, a 8 doktorów pod jego opieką naukową uzyskało stopień doktora habilitowanego. Jego znaczący udział w kształceniu młodej kadry naukowej potwierdza wielokrotny udział w obronach prac doktorskich i habilitacyjnych w roli recenzenta oraz pełniona w latach 1984-1990 funkcja członka Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej do Spraw Kadry Naukowej i ponowny wybór w roku 1993 i 1996 do Centralnej Komisji do Spraw Tytułu i Stopni Naukowych.

W działalności zawodowej Profesora Kwaśniewicza specjalne miejsce zajmuje społeczna działalność naukowa. Od długiego czasu prowadzi on liczne prace redakcyjno-edytorskie

zarówno w Uniwersytecie Jagiellońskim jak i poza nim. Od 1971 roku jest redaktorem *Serii Socjologicznej Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego*, których ukazało się dotąd około 40 tomów. W latach 1968-1980 był członkiem redakcji *Studiów Socjologicznych*. Również przez kilka lat pełnił funkcję członka redakcji *Kultury i Społeczeństwa*, *Roczników Socjologii Wsi i Przeglądu Socjologicznego*. Ten rodzaj społecznej działalności naukowej wieńczy najpoważniejsza w jego dotychczasowej aktywności zawodowej inicjatywa opracowania *Encyklopedii socjologii*.

Aktywny udział Władysława Kwaśniewicza w krajowym i międzynarodowym życiu naukowym potwierdza jego działalność w towarzystwach naukowych. Wielokrotnie uczestniczył w pracach licznych gremiów naukowych Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i Komitetu Nauk Socjologicznych PAN.

Profesor Kwaśniewicz od wielu lat związany jest ze środowiskiem lubuskich naukowców. Wzajemne kontakty owocują wymiernymi efektami. Był recenzentem prac doktorskich i habilitacyjnych pracowników naszej uczelni. Z jego inicjatywy zawiązał się Zielonogórski Oddział Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Wraz z profesorem Andrzejem Kwileckim patronował konferencji naukowej zorganizowanej w październiku 1996 roku przez PTS, LTN i Instytut Socjologii WSP. Jest

częstym gościem zielonogórskich socjologów. Wygłasza wykłady dla studentów i pracowników naszej uczelni. Wspiera wszelkie inicjatywy zmierzające do promocji osiągnięć młodych adeptów nauki. Będąc redaktorem *Encyklopedii socjologii* stwarza dla zielonogórskich socjologów możliwości publi-

kowania tekstów. Znaczący jest wkład Profesora Kwaśniewicza w rozwój kadry naukowej naszej uczelni.

Profesora Władysława Kwaśniewicza można uznać za opiekuna, doradcę i konsultanta lubuskich socjologów i etnografów.

Dariusz Dolański

CZESŁAW ŁUCZAK - wybitny historyk gospodarczy

Profesor Czesław Łuczak należy do osób szczególnie utalentowanych, wyrastających ponad przeciętność. Znakomity uczony i doskonały organizator życia naukowego, należy do czołowych historyków w Polsce. Urodził się 19 lutego 1922 roku. Należy do pokolenia, które

przed II wojną światową ukończyło szkołę powszechną i średnią, a następnie część swego życia musiało podporządkować okupacji hitlerowskiej. Z momentem oswobodzenia Czesław Łuczak zaangażował się do odbudowy zniszczonego kraju, a następnie rozpoczął studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego. Ukończył je w styczniu 1949 roku uzyskując stopień magistra nauk ekonomiczno-politycznych. W tymże roku uzyskał także doktorat.

Dzięki niezwyklej pracowitości i dyscyplinie wewnętrznej szybko otrzymywał kolejne stopnie naukowe: w 1955 roku - docenta, w 1960 roku - profesora nadzwyczajnego i w 1966 roku profesora zwyczajnego. Każdy swój kolejny awans zawdzięczał przedstawieniu nowych osiągnięć badawczych oraz dydaktyczno-wychowawczych.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza nagradzał jego pracowitość powierzając mu coraz wyższe stanowiska poczynając od prodziekana, dziekana, prorektora i rektora w latach 1965-1972. Od 1962 roku kierował Katedrą (Zakładem) Historii Gospodarczej do czasu przejścia na emeryturę w 1992 roku, a od 1969 był roku był dyrektorem Instytutu Historii. Szczególną cechą Profesora Łuczaka jako naukowca i rektora była troska o stałe doskonalenie działalności dydaktyczno-naukowej i współpracy z młodzieżą akademicką, która otaczała go szczególnym szacunkiem i przyjaźnią.

Profesor Łuczak jest uczniem prof. Jana Rutkowskiego (1886-1949), jednego z najwybitniejszych historyków polskich i europejskich. Problematyka badawcza Profesora Łuczaka oscyluje wokół zagadnień społeczno-gospodarczych XVIII, XIX i XX wieku. W tych ramach czasowych prowadził wielostronne studia badawcze nad dziejami gospodarczymi Wielkopolski i Poznania, historią kultury materialnej i duchowej, historią idei i ruchów społecznych, sytuacją społeczno-gospodarczą Polski w okresie II wojny światowej oraz powszechnymi dziejami gospodarczymi XIX i XX wieku. Szczególne miejsce w dorobku Profesora Łuczaka zajmuje problematyka II wojny światowej rozpatrywana głównie od strony polityki ekonomicznej, społecznej i ludnościowej Niemiec hitlerowskich. Jego badania należą do nowatorskich w naszej literaturze, a

zarazem mają wielkie znaczenie dla praktyki życia politycznego. Na podkreślenie zasługują tak wybitne dzieła jak *Polityka ludnościowa i ekonomiczna hitlerowskich Niemiec w okupowanej Polsce* (Poznań 1979, ss. 690), *Polityka ekonomiczna Trzeciej Rzeszy w latach II wojny światowej* (Poznań 1982, ss. 491), *Od Bismarcka do Hitlera. Polsko-niemieckie stosunki gospodarcze* (Poznań 1988, ss. 527). Jego studia zostały wysoko ocenione w literaturze światowej i uznać je trzeba za wzorcowe nie tylko dla nauki, ale także dla praktyki dyplomatycznej. Przyniosły one Profesorowi wiele nagród i wyróżnień. Do największych z nich należy zaliczyć doktoraty *honoris causa* Uniwersytetu Marcina Lutra w Halle i Uniwersytetu im. Maksyma Gorkiego w Charkowie. Profesor Łuczak jest także laureatem Nagrody Państwowej, Nagrody KUL i *Polityki*, szeregu Nagród Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Badania Profesora Łuczaka są oparte na szczegółowej kwerendzie archiwalnej, dzięki czemu zaliczany jest do najlepszych znawców archiwów polskich, niemieckich i brytyjskich.

Wśród blisko 400 jego publikacji warto wymienić niektóre najnowsze, jak *Polska i Polacy w drugiej wojnie światowej* (Poznań 1993, ss. 715). Jest to dzieło wybitne i pionierskie, będące pierwszą w historiografii próbą całościowego ujęcia dziejów Polski i narodu polskiego w latach II wojny światowej. Z innych: *Hermann Göring* (Poznań 1994), *Od pierwszej do ostatniej godziny II wojny światowej. Dzieje Polski i Polaków* (Poznań 1995), *Pod niemieckim jarzmem* (Poznań 1996).

Profesor Łuczak jest członkiem licznych komisji, rad i komitetów naukowych, m. in. w Institut für Europäische Geschichte w Moguncji. Przez wiele lat przewodniczył Radzie Naukowej Głównej Komisji Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu - Instytutowi Pamięci.

Profesor Łuczak jest współtwórcą i współredaktorem wraz z prof. Jerzym Topolskim czasopisma *Studia Historiae Oeconomica* wydawanego w językach kongresowych (wyszły 22 tomy). Jest członkiem wielu komitetów redakcyjnych czasopism naukowych. Był referentem na licznych konferencjach naukowych w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Francji, Rosji, Ukrainie, Jugosławii i Izraelu.

Jako ceniony uczony pozostaje od wielu lat członkiem Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Profesor Łuczak ma wielki wkład w kształcenie młodej kadry naukowej. Wypromował 300 magistrów, 48 doktorów, sprawował opiekę nad 10 habilitacjami. Wielu Jego uczniów jest profesorami, m. in. prof. dr hab. Marian Eckert współpracujący z Instytutem Historii naszej uczelni.

Jako przewodniczący rady Naukowej Instytutu Zachodniego oraz członek wielu komisji i rad naukowych podtrzymywał Profesor Łuczak ścisłe kontakty z zielonogórskim środowiskiem historyków. Wśród licznych orderów i odznaczeń, którymi został uhonorowany znajduje się także Medal za Zasługi dla Województwa Zielonogórskiego.

Zdzisław Wroniak

JAKI REGULAMIN STUDIÓW?

Regulamin studiów jest dokumentem określającym zasady i tryb studiowania w uczelni wyższej. Określa on warunki przyjęcia na studia, organizację i przebieg roku akademickiego, warunki zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, prawa i obowiązki studenta. Jest to zatem dokument regulujący organizację całego procesu kształcenia.

Myszę, że regulaminem studiów zainteresowane są wszystkie podmioty uczelni, na co dzień zaś najbardziej istotny jest on dla samych studiujących, a także pracowników dziekanatów, które czuwają nad prawidłowym przebiegiem procesu kształcenia każdego studenta.

Obowiązujący w naszej uczelni regulamin studiów uchwalony został już ponad pięć lat temu i pojawił się w okresie bardzo istotnych reform w całym szkolnictwie wyższym, w tym także w naszej WSP. Datą przełomową był rok akademicki 1991/1992. Studenci rozpoczynający wówczas studia objęci zostali nowymi zasadami studiowania zawartymi w regulaminie z dnia 4 marca 1992 r. Po raz pierwszy w historii uczelni wprowadzone zostały studia odpłatne. Przypomnę, że dotyczyło to nie tylko całej rzeszy studentów studiów zaocznych, ale również tych, którzy podjęli naukę na studiach dziennych. Wprowadzono możliwość studiowania w charakterze wolnego słuchacza. W regulaminie studiów zamieszczono również zapis o odpłatnym powtarzaniu semestru (czy roku) studiów.

Ta z pozoru niewielka zmiana w zasadach studiowania wymagała reorganizacji funkcjonowania większości komórek uczelni, szczególnie zaś dziekanatów, które - poza zwiększeniem ilości pracy wynikającej z bardzo dużej liczby studentów studiów zaocznych - przyjęły na siebie także odpowiedzialność finansową.

Wszystkie zmiany w trybie i zasadach studiowania ujęte zostały we wspomnianym regulaminie co bardzo ułatwiło ich realizowanie. Wkrótce jednak okazało się, że „życie idzie do przodu”; regulamin szybko „starzeje się”. Coraz częściej okazywało się, że jest on zbyt ogólny, pozwala na różnorodną interpretację. Brak przepisów szczegółowych utrudniał pracę, wydłużał tok załatwiania niektórych spraw. Trzeba było tworzyć przepisy szczegółowe. Rodziły się one w trakcie wielu rozmów w gremiach dziekanów i rektorów. Nie ulega wątpliwości, że był to trudny, choć i satysfakcjonujący, okres pracy.

Myszę, że dzisiaj, po upływie kilku lat, odkąd wdrożone zostały nowe zasady studiowania wszystkim podmiotom uczelni funkcjonuje się już nieco łatwiej. Główny szlak został przetarty. Z całą pewnością jednak zmiany wymaga regulamin studiów, który w wielu swoich zapisach jest zdezaktualizowany i zbyt ogólny.

Jak wspomniałam, potrzebę dopracowania obowiązującego regulaminu sygnalizowano znacznie wcześniej. Na Wydziale Pedagogicznym prace nad poprawkami do regulaminu podjęto ponad dwa lata temu. Były one również

przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Rady Wydziału. Zmiany, które wówczas zaproponowaliśmy dotyczyły uszczegółowienia przepisów określających sposób i tryb zaliczania przedmiotów (w tym przede wszystkim seminarium magisterskiego), organizacji roku akademickiego na studiach 3,5-letnich. Za niezwykle istotne uznaliśmy opracowanie dokładnych zasad dotyczących sposobu realizacji wpisu warunkowego oraz konsekwencji wynikających z niespełnienia warunku (paragraf 10, pkt.6). Uboga informacja zawarta w regulaminie pozwalała na różnorodne interpretacje przepisów i różne działania podejmowane przez samych nauczycieli. Często bywa tak, że student zalicza zaległy przedmiot już po miesiącu czy dwóch, w ogóle nie powtarzając zajęć dydaktycznych. W praktyce więc następuje zamiana wpisu warunkowego na przedłużenie sesji.

W naszych propozycjach ujęliśmy również wprowadzenie oceny celującej (5.5), której dotychczasowy regulamin nie przewiduje. Chcemy, by stosowano ją w odniesieniu do studentów szczególnie uzdolnionych, odznaczających się dużą pracowitością, samodzielnością i twórczą postawą w procesie kształcenia. W naszym rozumieniu ocena ta stosowana byłaby rzadko. Student, który otrzymałby ocenę celującą, kwalifikowałby się w pierwszej kolejności do nagród i wyróżnień. Absolwenci, którzy uzyskaliby tę ocenę z całości studiów kwalifikowaliby się do otrzymania medalu *Za osiągnięcia w nauce* oraz Nagród Rektora.

Propozycje wypracowane przez pracowników Wydziału Pedagogicznego ujmuje tylko niektóre poprawki do regulaminu. Wielu z nich nie rozstrzygamy szanując ustalenia twórców poprzedniego regulaminu. Powstał on jako demokratyczny kompromis głosów nauczycieli i studentów. W wyniku wspólnych ustaleń zniesiono wówczas obowiązkowy udział studenta na wykładach, czy limit godzin nieobecnych na ćwiczeniach. Wiem, że dzisiaj wielu nauczycieli wnioskuję, by przywrócić obowiązkowy udział studenta na wykładach. Uznaje się, że jest to podstawowa forma zajęć, podczas której ukazuje się studentowi szerokie ujęcie danego zagadnienia i ukierunkowuje jego dalszą, samodzielną pracę. Wielu nauczycieli i studentów oczekuje także dokładnych przepisów dotyczących zasad usprawiedliwiania i uzupełniania godzin nieobecnych. Studenci wnioskuje o umożliwienie komisijnego zaliczania przedmiotu. Twierdzą, iż funkcjonujący regulamin nie daje im prawa do odwołania się od oceny proponowanej przez nauczyciela prowadzącego ćwiczenia. Wymieniam tu tylko niektóre z propozycji.

Wiem, że w najbliższych miesiącach podjęte zostaną prace nad korektą obowiązującego regulaminu studiów. Ich twórcom wypada życzyć owocnych obrad. Dobrze byłoby, żeby prace nad poprawkami do regulaminu udało się zakończyć przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego. Nie sądzę jednak, że jest to możliwe.

Grażyna Miłkowska-Olejniczak

Dr Grażyna Miłkowska-Olejniczak w latach 1991-1996 była prodziekanem ds. studenckich na Wydziale Pedagogicznym. W obecnej kadencji jest członkiem Senatu WSP TK.

Kontynuujemy cykl prezentujący wydziały naszej uczelni. Dziś:

WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY

Informacje ogólne

W ramach wydziału funkcjonuje pięć instytutów: Instytut Pedagogiki i Psychologii, Instytut Pedagogiki Społecznej, Instytut Socjologii, Instytut Sztuki i Kultury Plastyki, Instytut Wychowania Muzycznego. Studenci studiują na pięciu kierunkach studiów: pedagogice, (w ramach której występuje pięć specjalizacji, a od nowego roku akademickiego będzie ich siedem), socjologii, wychowaniu muzycznym i wychowaniu plastycznym oraz dyrygowaniu.

Ogółem na Wydziale Pedagogicznym studiuje 8645 studentów, w tym blisko 1300 na studiach dziennych.

Pracownicy

Na Wydziale Pedagogicznym pracuje obecnie łącznie 218 pracowników, w tym: 19 profesorów, 23 doktorów habilitowanych, 49 doktorów - adiunktów, 79 magistrów - asystentów, 26 wykładowców i starszych wykładowców, 7 innych pracowników dydaktycznych, 15 pracowników administracji (4 w dziekanacie, pozostali w instytutach). Do prowadzenia zajęć na studiach zaocznych w bieżącym roku akademickim zatrudnionych jest dodatkowo 70 pracowników, w tym 6 profesorów i doktorów habilitowanych, 27 doktorów.

Działalność naukowa pracowników Wydziału Pedagogicznego

Pracownicy Wydziału opublikowali w ubiegłym roku akademickim 96 artykułów, recenzji i rozpraw, oraz 20 monografii. Publikacje te dotyczą m. in. procesów socjalizacji na terenach pogranicza, przejawów przystosowania do nowych warunków ekonomiczno-społecznych. Między innymi po to, aby zwiększyć krąg potencjalnych odbiorców, niektóre z prac wydawane były w języku niemieckim. Ponadto pracownicy Wydziału organizowali i brali udział w konferencjach naukowych, z których największa - *Szkola a wychowanie seksualne* - odbyła się w maju br. Nieco w jej cieniu przebiegała w tym samym czasie konferencja dyrektorów instytutów socjologii wszystkich uczelni, prowadzących kształcenie na kierunku socjologia. Było to już drugie ważne spotkanie naukowe zorganizowane przez Instytut Socjologii, kierowany przez **prof. dra hab. Leszka Goldykę**. Pierwszym była zorganizowana w październiku ubiegłego roku konferencja zatytułowana *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej*, w której udział wzięli m.in. **prof. dr hab. Andrzej Kwilecki** z UAM, **prof. dr hab. Władysław Kwaśniewicz**, **prof. dr hab. Marek Szczepański** z Uniwersytetu Śląskiego, **prof. dr hab. Danuta Markowska** z Politechniki Zielonogórskiej. Zarówno pierwsza, jak i druga z konferencji była niezmiernie ważna dla najmłodszego instytutu wydziału - Instytutu Socjologii, aby nawiązać kontakty naukowe, a przede wszystkim zaistnieć w świadomości socjologów z innych ośrodków akademickich. Kilka osób biorących udział w spotkaniach zadeklarowało gotowość przygotowania wykładu gościnnego dla studentów socjologii, a byli i tacy którzy rozważają możliwość podjęcia pracy w naszej uczelni. Przy tej okazji warto wspomnieć, iż Instytut Socjologii przoduje w zapraszaniu osób z innych ośrodków akademickich na wykłady gościnne. W bieżącym roku zaproszenie przyjęli:

- **dr hab. Józef Baniak** z UAM w Poznaniu,

- **dr hab. Grażyna Bartkowiak** z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu,
- **prof. dr hab. Kazimierz Frieske** - dyrektor Instytutu Socjologii UW,
- **prof. dr hab. Władysław Kwaśniewicz** z Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- **dr hab. Paweł Starosta** z Uniwersytetu Łódzkiego,
- **prof. dr hab. Jan Sikora** z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu,
- **prof. dr hab. Zbigniew Tyszk**a z UAM w Poznaniu.

Od ubiegłego roku wydział posiada prawo doktoryzowania w zakresie pedagogiki. Dotąd odbyła się jedna obrona pracy doktorskiej, na 17 czerwca br. został wyznaczony termin kolejnej, a otwarte są dalsze trzy przewody doktorskie. Największe zasługi w zakresie promocji mają pracownicy Instytutu Pedagogiki i Psychologii, którzy występują w roli promotorów i recenzentów prac broniących nie tylko w Zielonej Górze.

Tematyka prac badawczych poszczególnych instytutów jest zróżnicowana i dlatego przedstawiona zostanie oddzielnie dla każdego instytutu.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki i Psychologii pracują nad następującymi zagadnieniami:

- Przemiany w strukturze i warunkach wychowawczych szkół średniego miasta;
- Przestrzeń edukacyjna, wartości i symbole w procesie edukacji;
- Optymalizacja procesu kształcenia;
- Problematyka czasu wolnego;
- Dylematy edukacyjne trzeciego wieku;
- Problematyka pedagogiki specjalnej i opiekuńczej;
- Kształcenie nauczycieli w Polsce.

Problematyka prac promocyjnych asystentów i adiunktów dotyczy:

- Efektów kształcenia wielostronnego;
- Innowacyjnej działalności szkół;
- Wychowania dla demokracji;
- Ocen szkolnych;
- Oczekiwań a doświadczeń szkolnych dzieci;
- Integracji społecznej dzieci upośledzonych umysłowo i przewlekłe chorych;
- Przystosowania społecznego dzieci z sieroctwem duchowym;
- Odbioru tekstów literackich przez uczniów klas początkowych;
- Funkcji opiekuńczej Kościoła katolickiego w Polsce;
- Postaw nauczycieli wobec agresji dzieci i młodzieży.

Instytut Pedagogiki Społecznej prowadzi badania na temat:

- Prywatna przedsiębiorczość a rozwój regionalny;
 - Młodzież a rynek;
 - Młodzież w okresie przemian społecznych;
 - Religia a wychowanie;
- Tematyka badawcza prac promocyjnych dotyczy:
- Zachowań seksualnych młodzieży;
 - Postrzegania liderów w społecznościach lokalnych;
 - Zagadnień ubóstwa materialnego rodzin;
 - Uczestnictwa młodzieży w kulturze symbolicznej;

- Losów zawodowych absolwentów pedagogiki kulturalno-oświatowej.

Tematyka prac naukowych Instytutu Socjologii obejmowała zagadnienia z zakresu socjologii wychowania i rodziny, socjologii kultury i dotyczyła:

- Systemów wartości inteligencji polskiej;
- Opinii o Polsce i Polakach w encyklopedycznych wydawnictwach zachodnich;
- Perspektyw zawodowych młodzieży;
- Losów życiowych absolwentów uczelni pedagogicznej.

Pracownicy instytutów „artystycznych” - Instytutu Wychowania Muzycznego i Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej prowadzili działalność naukową w zakresie:

- kształtowania kultury muzycznej i plastycznej w systemie szkolnictwa ogólnokształcącego i artystycznego;
- teoretycznych i metodycznych aspektów kształcenia muzyczno-ruchowego;
- rekonstrukcji i redakcji tria Tadeusza Szeligowskiego;
- twórczości Beli Bartoka;
- twórczości Fryderyka Chopina;
- zagadnień estetyki i kształtowania wyobraźni poprzez kontakty ze sztuką.

Pracownicy obu instytutów jednak przede wszystkim koncertowali i uczestniczyli w wystawach plastycznych w Polsce i poza nią. Zagraniczne koncerty instrumentalistów w ubiegłym i bieżącym roku akademickim odbywały się: we Włoszech, Holandii, Japonii, Niemczech. Chóry występowały przed publicznością niemiecką, włoską, francuską, czeską, litewską.

Pracownicy Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej prezentowali swoje prace w galeriach Zielonej Góry, Wrocławia, Warszawy, Katowic, Częstochowy. Na zaproszenie Galerii Narodowej i Akademii Sztuk Dyrektor Instytutu **prof. Antoni Zydrón** w ubiegłym roku zorganizował wystawę indywidualną w Galerii Narodowej w Tiranie, a obecnie prezentuje swoje prace w Dreźnie. W początkowych dniach maja dwa chóry Instytutu Wychowania Muzycznego - prowadzone przez **prof. Irenę Marciniak** i dyrektora tego instytutu **prof. Bogusława Stankowiaka** odbyły trasę koncertową przez Czechy, Austrię i Niemcy.

Współpraca zagraniczna

Trzy instytuty Wydziału współpracują z partnerami zagranicznymi.

Instytut Pedagogiki i Psychologii prowadził we współpracy z katedrą Pedagogiki Porównawczej Uniwersytetu w Poczdamie w latach 1991-1996 badania nad przemianami edukacyjnymi w okresie transformacji ustrojowej. Kierownikiem zespołu ze strony naszej uczelni była **prof. dr hab. Maria Jakowicka**, ze strony niemieckiej **prof. Klaus-Dieter Mende**. Z tą samą katedrą od 1995 roku realizowany jest drugi wspólny temat badawczy dotyczący psychicznych obciążeń nauczycieli w okresie transformacji. Kierownikiem zespołu ze strony polskiej jest **dr hab. Tatiana Rongińska**.

Instytut Pedagogiki Społecznej współpracuje z trzema ośrodkami niemieckimi - z Berlina, Poczdamu i Landau. **Prof. dr hab. Edward Hajduk** kierował zespołem uczestniczącym w polsko-niemieckich badaniach nad społecznymi postawami młodzieży szkolnej z terenów przygranicznych. Partnerami w tym przedsięwzięciu naukowym byli socjolog i pedagog z Instytutu Pedagogiki Ogólnej i Porównawczej Freie Universität z Berlina, kierowanego przez **prof. dra Hansa Merkensa**.

Prof. dr hab. Zdzisław Wolk nawiązał współpracę w zakresie pracy socjalnej i polityki społecznej z dwiema wyższymi

mi szkołami zawodowymi, kształcącymi pracowników społecznych - w Poczdamie i Cottbus.

Od 1994 roku z kilkoma instytucjami niemieckimi, a przede wszystkim z Instytutem Socjalno-Pedagogicznym w Berlinie i Uniwersytetem w Landau współpracuje zespół **dra Zbigniewa Izdebskiego** w zakresie pedagogiki seksualnej i zapobiegania AIDS na terenach przygranicznych. Projektowi temu patronuje rząd federalny RFN, krajów Saksonii, Maklemburgii - Przedpomorza i Brandenburgii oraz Światowa Organizacja Zdrowia i Komisja Europejska.

Instytut Wychowania Muzycznego prowadzi współpracę z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Hradec Králové w Republice Czeskiej.

Dobrze układa się współpraca z Lubuskim Towarzystwem Naukowym, za pośrednictwem którego pracownicy Wydziału mają możliwość publikowania w *Roczniku Lubuskim* oraz starania się o sfinansowanie wydania prac monograficznych.

Pozadydaktyczna działalność studentów wydziału

Jest rzeczą oczywistą, iż studenci przede wszystkim uczą się, uczęszczają na zajęcia, zdobywają zaliczenia i zdają egzaminy. Niektórym jednak ten rodzaj działalności nie wystarcza. Warto wspomnieć o trzech rodzajach aktywności, w której studenci Wydziału Pedagogicznego mają swój wyraźny udział. Jest to działalność kabaretów studenckich, wielokrotnie nagradzanych na przeglądach ogólnopolskich, opieka nad osobami niepełnosprawnymi, sprawowana przez studentów pedagogiki terapeutycznej i opiekuńczej oraz praca w kole naukowym prowadzonym przez **dra Zbigniewa Izdebskiego** przy Pracowni Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej.

Kabarety „Potem”, „Kabaret Form Niedbałych Ciach”, „Kabaret Form Sierocych Jurki”, „EK”, „Kabaret Grzegorza Halamy Oklaski” zawiązywały się, działały i działają w studenckim klubie „Gęba”, prowadzonym przez absolwentów pedagogiki kulturalno-oświatowej. Z klubu tego wywodzi się również dobrze znany, koncertujący w całej Polsce zespół „Raz Dwa Trzy”. Udział studentów wydziału w tworzeniu kultury studenckiej jest bardzo wyraźny.

Studenci pedagogiki terapeutycznej i opiekuńczej na drugim roku, w ramach praktyk trafiają do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, ale często po zakończeniu obowiązkowej praktyki utrzymują kontakty z podopiecznymi. Zakład Pedagogiki Opiekuńczej i Specjalnej nawiązał kontakty z Warsztatami Terapii Zajęciowej z Zielonej Góry i Lubina, dzięki czemu studenci mogą bezpośrednio zetknąć się z problemami osób niepełnosprawnych, upośledzonych w stopniu lekkim i znacznym. Praktykom i kontaktom z Warsztatami patronują **dr Bożena Olszak-Krzyżanowska** i **mgr Helena Ochonczenko**.

W kole **dra Izdebskiego** działa około 25 osób, które przygotowują się do pracy z młodzieżą szkolną i do prowadzenia zajęć w zakresie podstaw edukacji seksualnej i profilaktyki AIDS. Spotkania zainteresowanych odbywają się zwykle co dwa tygodnie, a w każdy czwartek członkowie koła między 19⁰⁰ a 20⁰⁰ prowadzą w Radiu Zachód audycję *Odloty*, związaną tematycznie z zagadnieniami seksualności człowieka i profilaktyką AIDS. Koło współpracuje z Poradnią Młodzieżową i Towarzystwem Rozwoju Rodziny, uczestniczy w spotkaniach z młodzieżą szkolną i zdobywa dobre przygotowanie do prowadzenia w przyszłości zajęć z przedmiotu *wiedza o życiu seksualnym człowieka*, który to przedmiot od września, zgodnie z zarządzeniem Ministra Edukacji Narodowej ma być nauczany w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

Ewa Narkiewicz-Niedbałec

Z NADZIEJĄ NA DAJSZY ROZWÓJ

Panie Dziekanie kieruje Pan wydziałem o specyficznym charakterze. Funkcjonują bowiem na nim instytuty naukowe i artystyczne. Jak udaje się godzić dwa, wydawałoby się, tak przeciwstawne żywioły?

Ja widziałbym to w kilku aspektach. Jeśli chodzi o kwestie formalne i zaangażowanie w życie wydziału to nie widziałbym tu specjalnych różnic między pedagogami i socjologami, a muzykami i plastykami. Mogę nawet powiedzieć, że artyści wykazują tu nawet większą aktywność. Trudności pojawiają się jednak w zakresie współpracy merytorycznej. W znakomitej większości, pracowników Instytutu Wychowania Muzycznego oraz Instytutu Sztuki i Kultury Plastycznej interesują kwestie artystyczne, pedagodzy i socjolodzy koncentrują się na sprawach naukowych. Nie znaczy to jednak, że w instytutach artystycznych nie prowadzi się badań naukowych. Należy podkreślić, że organizowane są tam sesje na bardzo dobrym naukowym poziomie.

Inny aspekt takiego połączenia to współpraca i wzajemne oddziaływanie na poziomie studentów. Tu, co trzeba wyraźnie podkreślić, mamy tylko pozytywne doświadczenia. To dzięki przenikaniu wpływów artystycznych, naukowych i dydaktycznych studenci naszego wydziału praktycznie tworzą uczelnianą kulturę symboliczną. To oni są inicjatorami i twórcami wielu artystycznych przedsięwzięć: koncertów, audycji, wystaw czy grup twórczych.

Panie Dziekanie ta dobra współpraca pomiędzy instytu-

tami wydziału pozytywnie rokuje na przyszłość. Jakie w związku z tym zadania wyznaczyłby Pan na najbliższe lata.

Tu jest widoczna niezborność pomiędzy aspiracjami a możliwościami ich realizacji. Chciałbym, aby ten wydział w krótkim czasie mógł uzyskać możliwości habilitowania w zakresie pedagogiki. Na przekór tym zamierzeniom stoi niestety mała liczba promocji na poziomie doktorów habilitowanych, a tymczasem trudno jest pozyskać samodzielnych pracowników nauki z innych ośrodków.

Druga kwestia to wzmożenie wysiłków, by nasze badania naukowe przekładały się bardziej na rozwiązywanie problemów praktycznych. Myślę tu przede wszystkim o unowocześnianiu polskiej szkoły (co pewnie dotyczy nie tylko tego wydziału) i o uczestniczeniu w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych obszaru pogranicza.

Jak więc na tym tle wyglądają sukcesy wydziału?

Niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem jest uzyskanie przez wydział, jeszcze w poprzedniej kadencji, praw do doktoryzowania. Rośnie liczba nowych przewodów i co trzeba podkreślić, zgłaszają się do nas doktoranci z innych ośrodków naukowych, a to rokuje wzrost rangi wydziału i uczelni.

Chciałbym także zaznaczyć, że wszystkie instytuty naszego wydziału mają dobrą współpracę z naukowymi lub artystycznymi ośrodkami zagranicznymi. Nasi profesorowie uczestniczą w międzynarodowych programach badawczych, a nasi muzycy i plastycy koncertują i wystawiają praktycznie w całej Europie.

I w końcu trzecia kwestia - to mimo największej liczby studentów, udaje się nam sprawnie organizować studia dzienne i zaoczne, a przede wszystkim pomagać studentom. Szczególne podziękowania należą się tutaj wszystkim paniom zatrudnionym w administracji wydziału.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Dariusz Dolański

KONFERENCJE NAUKOWE

Jan Paweł II - nauczyciel

W dniach 8-9 maja odbyło się sympozjum zatytułowane *Jan Paweł II - nauczyciel*. Organizatorami była Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego oraz Zielonogórsko-Gorzowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu. Pomysł tego wspólnego przedsięwzięcia zrodził się w związku tegoroczną wizytą Papieża w Polsce. Twórczość Jana Pawła II, mająca wymiar nie tylko religijny, ale i uniwersalny, jest w Polsce, zasadniczo rzecz biorąc, mało znana. Głównym celem sympozjum było pogłębienie badań nad tą twórczością i popularyzacja wiedzy na jej temat. W trakcie obrad przedstawiono szeroką panoramę problematyki podejmowanej przez Papieża. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny, głos zabierali teologowie, filozofowie (w tym przede wszystkim specjaliści z zakresu antropologii filozoficznej i etyki), znawcy pedagogiki i historycy. Wśród głównych prelegentów znaleźli się przedstawiciele ośrodków wiodących w badaniach nad twórczością Jana Pawła II: prof. Jerzy Galkowski z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, przez szereg lat asystent i adiunkt w Katedrze Etyki kierowanej przez Karola Wojtyłę (referat: *Wolność: wartość i wyzwanie*), ks. dr hab. Paweł Bortkiewicz (*Proklamacja kultury życia w świetle doświadczeń totalitaryzmów XX w.*) i dr Eugeniusz Sakowicz (*Dialog drogą do pokojowego współistnienia*) z Akademii Teologii Katolickiej w War-

szawie oraz prof. dr hab. Jan Krucina z Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu (*Jan Paweł II - żywa synteza nauczania społecznego*). Zielonogórsko-Gorzowskie Wyższe Seminarium Duchowne reprezentował ks. prof. dr hab. Józef Swastek (*Wkład Jana Pawła II do kultury współczesnej*), natomiast Wyższą Szkołę Pedagogiczną dr Marek Piechowiak (*Prawa człowieka i prawo naturalne*) oraz dr Anna Ratus (*Ojczyzna w nauczaniu Papieża - Polaka*); w dyskusji ważne i obszerne rozważania dotyczące koncepcji pedagogiki Jana Pawła II przedstawił prof. dr hab. Wojciech Pasterniak. Zarówno Wyższe Seminarium Duchowne, jak i Wyższa Szkoła Pedagogiczna kształcą przyszłych wychowawców, stąd wszystkim rozważaniom towarzyszyła refleksja nad doniosłością dokonań Papieża dla problematyki kształcenia. Sam tytuł prowokował do postawienia pytań o to, jakim człowiekiem powinien być nauczyciel i o rolę autorytetów w wychowaniu.

Impreza miała wymiar nie tylko międzyuczelniany i nie tylko naukowy, wśród znakomitych gości znalazł się m. in. prof. Marian Eckert - wojewoda zielonogórski oraz ks. bp dr Adam Dyczkowski - biskup ordynariusz diecezji zielonogórsko-gorzowskiej. Sympozjum można uznać za znak przemian, które zaszły w Polsce dzięki zmianie ustroju; poszerzyła się przestrzeń wolności - ktoś przed kilkunastu laty uznalby za możliwe wspólne organizowanie tego typu imprezy przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną i Wyższe Seminarium Duchowne? Niemniej jednak można było zauważyć i inne zjawisko - polaryzację postaw i środowisk. Niewątpliwym faktem obserwowanym w ostatnich latach jest znajdujące oparcie w przekonaniach światopoglądowych zróżnicowanie postaw i środowisk - nie tylko coraz trudniej o porozumienie w sprawach podstawowych, ale i o wspólną rzeczową rozmowę.

M.P.

KONFERENCJA INSTYTUTÓW SOCJOLOGII

15 i 16 maja odbyła się w Zielonej Górze Konferencja Instytutów Socjologii. Organizatorem był Instytut Socjologii WSP im. T. Kotarbińskiego. W konferencji wzięli udział dyrektorzy instytutów socjologii z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Obradom przewodniczyła **prof. dr hab. Jolanta Kulpińska** z Uniwersytetu Łódzkiego.

Organizatorów reprezentowali: **prof. dr hab. Leszek Gołdyka** - Dyrektor i **dr Maria Zielińska** - Wicedyrektora Instytutu Socjologii. Uczestników KIS-u powitał Rektor **prof. dr hab. Hieronim Szczegół**a. W obradach uczestniczył Dziekan Wydziału Pedagogicznego **prof. dr hab. Edward Hajduk**.

Problematykę dyskutowaną przez uczestników konferencji związać można z przemianami zachodzącymi w zewnętrznym wobec uczelni państwowych otoczeniu, miała więc wyraźnie ogólniejszy kontekst. Przemiany te - to głównie powstawanie uczelni prywatnych oraz nowa sytuacja na rynku pracy. Problemem jest więc utrzymanie zainteresowania młodzieży polskiej studiami z zakresu socjologii, zainteresowania - dodajmy - zróżnicowanego. W Uniwersytecie Warszawskim odnotowano podczas ostatniej rekrutacji 10 kandydatów na jedno miejsce, w mniejszych ośrodkach 3. Utrzymanie zainteresowania studiami socjologicznymi wymaga dyskusji nad ich planem i programem, nad aktualizacją odpowiednio do wymagań rynku pracy.

Dyskusja w trakcie konferencji miała charakter wielokierunkowy i trudno jest streścić ją w krótkim tekście. Można wyróżnić jej trzy podstawowe wątki.

Pierwszy dotyczył minimum edukacyjnego dla studiów w zakresie socjologii. Ustalenie owego minimum uznane zostało za kwestię ważną. Idzie o to, aby studia socjologiczne w różnych ośrodkach uczynić możliwie porównywalnymi. Porównywalność ta (1) umożliwi przemieszczanie się studentów z jednej uczelni na inną, (2) działać będzie na rzecz ugruntowania się wśród potencjalnych pracodawców odpowiedniej wiedzy o umiejętnościach absolwentów studiów socjologicznych. Na takim minimum, niezależnie od tego co czyni w tej sprawie MEN, pracuje KIS w ramach specjalnego grantu.

Kolejny wątek dyskusji dotyczył studiów licencjackich, obecnie prowadzonych również przez szkoły prywatne, które oferując skrócony okres kształcenia przechwytyują tę część kandydatów, którzy mogliby ubiegać się o przyjęcie na studia socjologiczne w uczelniach państwowych. Pytanie brzmi: czy odpowiedzią Instytutów Socjologii powinno być uruchomienie studiów licencjackich, na które przychodziliby kandydaci zasilający teraz między innymi szkoły prywatne? Dyrektorzy, zwłaszcza z czołowych ośrodków (UW, UJ) byli zdecydowanie przeciwni tworzeniu skróconych studiów socjologicznych, w sposób rozwinięty stanowisko takie uzasadniając. Zwrócili

także uwagę na to, że w urzędowym wykazie licencjatów nie ma licencjatu socjologicznego, w związku z tym studia takie musiałyby być prowadzone pod innym niż socjologiczny szyldem. Zdaniem przewodniczącej KIS-u, **prof. J. Kulpińskiej**, być może rzeczywistość jeszcze nie wymusza na odpowiednich instytutach wprowadzenia studiów licencjackich, liczyć należy się jednak z taką perspektywą, między innymi z uwagi na wchodzenie Polski w struktury europejskie i potrzebę dostosowywania programów i planów studiów oferowanych w Polsce do obowiązujących w państwach członkowskich.

Ostatni wątek dyskusji dotyczył wprowadzania uzupełniających studiów dla tych osób, które dysponując dyplomem licencjackim z dyscyplin społecznych, chciałyby uzyskać dyplom magistra socjologii. Ta forma kształcenia wiązałaby się z chęcią przechwytywania przez Instytuty Socjologii licznej grupy osób kończących studia licencjackie, tworzenia dodatkowej bazy rekrutacyjnej. Pierwsze formy takiego kształcenia pojawiają się (np. w IS UAM). Formę tę uznano za interesującą. Ważną kwestią jest ustalenie tego, ile semestrów powinny trwać socjologiczne studia uzupełniające, jakie przedmioty obejmować, absolwentów jakich studiów licencjackich na nie przyjmować?

Do kwestii dyskutowanych w Zielonej Górze KIS powróci na następnym spotkaniu, organizowanym przez IS UMK w Toruniu (listopad 1977).

W podsumowaniu **prof. J. Kulpińska** uznała Konferencję Instytutów Socjologii w zielonogórskiej WSP za nadzwyczaj udaną tak od strony merytorycznej, jak i organizacyjnej.

Leszek Gołdyka

Jeszcze o wizycie prof. Piirainen

W uzupełnieniu notatki z poprzedniego numeru chcemy rozszerzyć informacje dotyczące pobytu **prof. Ilpo Tapani Piirainen**a w Zielonej Górze. Fiński językoznawca gościł w naszym mieście na zaproszenie **prof. Stanisława Borawskiego** z Instytutu Filologii Polskiej. Jego pobyt związany był z realizowanym przez obydwu badaczy projektem naukowym poświęconym polsko-niemieckim dokumentom miasta Opola. Gość wygłosił wykład w Zakładzie Komunikacji Językowej Instytutu Filologii Polskiej - *O kulturze w publicznych użyciach języka*, który spotkał się z dużym zainteresowaniem ponad 100 słuchaczy. O drugim wykładzie w Instytucie Filologii Germańskiej informowaliśmy w poprzednim numerze.

Od 6-27 maja przebywała także w naszym mieście asystentka **prof. Piirainen**a **Astrid Dormann M.A.**, która odbywała staż naukowy u **prof. S. Borawskiego** z zakresu metodologii historii języka, paleografii i edytorstwa dawnych tekstów.

Zarówno wizyty **prof. Piirainen**a, jak i jego asystentki, nie pociągnęły za sobą żadnych kosztów ze strony uczelni. **Prof. S. Borawski** będąc stypendystą Fundacji Heinricha Hertza na uniwersytetach w Münster i Bochum, korzystał ze wszechstronnej opieki **prof. Piirainen**a, mieszkając w jego domu przez kilka miesięcy. Teraz rewanżuje się za udzieloną niegdyś pomoc.

Red.

POMÓC DZIECKU OSIEROCONEMU

W dniu 23 kwietnia 1997 roku w Gryzynie koło Krosna Odrzańskiego odbyło się seminarium poświęcone zjawisku sieroctwa społecznego w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki. Wzięli w nim udział pracownicy Zakładu Pedagogiki Opiekuńczej i Specjalnej Instytutu Pedagogiki i Psychologii oraz przedstawiciele WSP w Olsztynie, Uniwersytetu Opolskiego, WSP w Bydgoszczy, WSP w Krakowie i UAM w Poznaniu. Seminarium odbyło się dzięki pomocy Wielkopolskiego Banku Kredytowego SA w Poznaniu.

Spotkanie miało charakter integrujący. Opracowano referat wprowadzający, który miał na celu sprowokować słuchaczy do wymiany poglądów na temat kierunków, sposobów i doświadczeń badawczych omawianego zjawiska oraz stanu praktyki opiekuńczo-wychowawczej. Celem spotkania było także wypracowanie koncepcji planowanej w Zielonej Górze na wrzesień 1997 konferencji.

Organizatorzy chcieli zwrócić uwagę MEN na potencjalne

możliwości wspierania decyzji, dotyczących sposobów kompensacji sieroctwa, w tym także społecznego, przy pomocy obiektywnych badań, prowadzonych przez liczne ośrodki akademickie w Polsce. Ich zamierzeniem było także rozważenie możliwości zainicjowania koordynowanych badań na ten temat, poprzez scalenie sił naukowych środowisk lokalnych i badań cząstkowych przez nich podejmowanych.

Mimo niekiedy znacznych różnic w poglądach, większość uczestników była zgodna co do tego, iż sytuacja bio-psycho-społeczna dziecka osieroconego jest już tak skomplikowana, że społeczeństwo, a w szczególności opiekunowie, wychowawcy i nauczyciele posiadający z nim jakikolwiek kontakt, powinni ją znać, starać się zrozumieć, spróbować zaakceptować, zmieniać i nie traktować tych dzieci jako inne, gorsze, słabsze, upośledzone społecznie. Środki masowego przekazu zaś ten negatywny obraz wzmacniają - czy pamiętają o tym, że dzieci osierocone także oglądają telewizję, czytają prasę?

Te i inne tezy zostaną rozważone na planowanej za rok konferencji na temat: *Rodzinne i instytucjonalne formy opieki kompensujące zjawisko sieroctwa*. Zamiarem organizatorów jest refleksja nad sposobem zmiany postaw społecznych wobec dzieci osieroconych. Postawy te bowiem nacechowane są obecnie głównie litością, nieakceptacją, niezrozumieniem i odrzuceniem.

Grażyna Gajewska

HISTORYCY W ŚWIATOWEJ ORGANIZACJI

ISHA (International Students of History Association) powstała w 1990 roku i zrzesza studentów historii z całego świata, którzy są zainteresowani współpracą międzynarodową i wymianą poglądów z różnych dziedzin historii. Celem tej organizacji jest stworzenie warunków do współpracy wszystkich studentów historii na całym świecie. Organizowane są więc spotkania mające za zadanie umożliwienie wymiany poglądów, poznanie nowych ludzi, rozwijanie aktywności studentów historii w rozwiązywaniu problemów współczesnego świata.

Cała organizacja podzielona jest na sekcje działające w różnych miastach naszego kontynentu. Jej centrum znajduje się w Leuven w Belgii. Organizacja ma swój statut i konstytucję. Posiada Międzynarodowy Sekretariat, który zajmuje się wydawaniem gazетки *ISHAnews* oraz książek, w których publikowane są referaty wygłaszane podczas sesji naukowych.

Co roku odbywają się międzynarodowe konferencje, które są najważniejszym wydarzeniem w życiu tej organizacji. W tym roku odbyła się już VIII Międzynarodowa Konferencja, której tematem była *Religia w historii*. Została ona zorganizowana we Wrocławiu w dniach 7-12 kwietnia br. Z naszej uczelni został przedstawiony referat pt.: *Rola Kościoła katolickiego w PRL*.

Na spotkaniu rozmawiano również o sprawach organizacyjnych, nowych projektach, pomysłach i planach na przyszłość. Podczas spotkania we Wrocławiu nasza uczelnia została zarejestrowana jako nowy członek tej organizacji. Otrzymaliśmy statut obserwatora, a po opłaceniu składek staniemy się pełnoprawną sekcją z prawem wyboru zarządu. Informacje o naszej sekcji zostały zamieszczone w *ISHAnews*.

Sylvia Strąg
III rok historii

Zjazd PTJ

LV Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Językoznawczego odbył się 6 i 7 czerwca br. w zielonogórskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej. Wybór miejsca zjazdu był niewątpliwym wyróżnieniem naszej uczelni.

Dotychczas zjazdu założonego w 1925 roku we Lwowie Polskiego Towarzystwa Językoznawczego organizowane były w ośrodkach uniwersyteckich (głównie w Warszawie i Krakowie). Wybór Zielonej Góry jest dowodem uznania dla dorobku miejscowych językoznawców. Na WSP przyjechali poloniści, sławiści, neofilologowie i inni językoznawcy z całego kraju. Przedmiotem ich spotkania były rozważania na temat: *Kontekst i konsytuacja w badaniach lingwistycznych*.

Referaty wygłosili m.in. **prof. dr hab. Kazimierz Sroka** z Uniwersytetu Gdańskiego - *Wprowadzenie do zagadnienia kontekstu i konsytuacji*, **prof. dr hab. Jadwiga Puzynina** z Uniwersytetu Warszawskiego - *Kontekst i konsytuacja a rozumienie tekstu*, **prof. dr hab. Antoni Furdal** z Uniwersytetu Opolskiego - *Rola konsytuacji i kontekstu w symbolice językowej (na materiale z Ziemi Zachodnich)*. Swoje rozważania przedstawili także językoznawcy z WSP: **prof. dr hab. Jerzy Brzeziński** i **mgr Cezary Piątkowski** - *Kategoria poetyzmu w analizie lingwistycznej tekstu artystycznego*, **prof. dr hab. Marian Bugajski** *Sytuacyjne i kontekstowe aspekty zachowania językowego* oraz **dr Krzysztof Maćkowiak** *Histeryczna świadomość językowa jako kontekst w badaniach stylistycznych*.

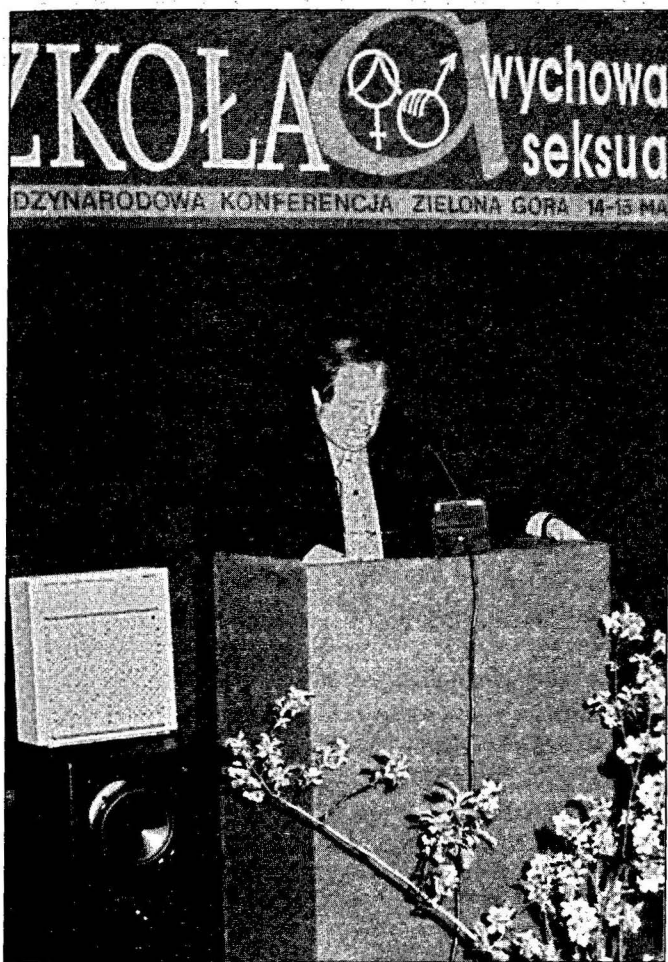
Po dwóch dniach pobytu goście dziękowali za sprawność organizacyjną i życzyli pracownikom uczelni, by następna wizyta była już przyjazdem na uniwersytet lub akademię.

Bożena Hałas

Ze względu na wprowadzenie do szkół od września br. przedmiotu *wiedza o życiu seksualnym człowieka* Pracownia Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej Instytutu Pedagogiki Społecznej zorganizowała w dniach 14-15 maja br. międzynarodową konferencję na temat *Szkola a wychowa-*

Po otwarciu obrad przez Rektora WSP TK, **prof. dra hab. Hieronima Szczegółę**, głos zabrał Ambasador Organizacji Narodów Zjednoczonych w Polsce - Pan **Matthew Kahane**, który zwrócił uwagę na konieczność rozpoczęcia konstruktywnej dyskusji związanej z wprowadzeniem do szkół przedmiotu

SZKOŁA A WYCHOWANIE SEKSUALNE

Ambasador ONZ w Polsce Mr Matthew Kahane.

Fot. archiwum

nie seksualne. Współorganizatorami spotkania były także: Towarzystwo Rozwoju Rodziny, Parlamentarna Grupa Kobiet oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze. W konferencji udział wzięli pracownicy naukowcy zajmujący się problematyką wychowania seksualnego, lekarze, pracownicy służby zdrowia, księża katecheci, nauczyciele, pracownicy socjalni, dziennikarze, studenci oraz przedstawiciele organizacji rządowych i pozarządowych z kraju i zagranicy. Dużym zaangażowaniem przy organizacji konferencji wykazali się członkowie studenckiego Koła Naukowego Wychowania Seksualnego i Profilaktyki AIDS. Celem konferencji była próba zdiagnozowania istniejącej sytuacji w zakresie edukacji seksualnej w Polsce, przyjrzenie się możliwościom jej rozwoju oraz zapoznanie się z koncepcją realizacji szkolnego programu wychowania seksualnego w innych krajach. Spotkanie służyło także wymianie poglądów i doświadczeń. W konferencji udział wzięło 258 osób.

wiedza o życiu seksualnym człowieka. Ambasador omówił rolę wychowania seksualnego w społeczeństwie demokratycznym i w sytuacjach zagrożeń cywilizacyjnych współczesnego świata, np. AIDS. Podkreślił jednocześnie zasługi Pracowni Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej w wychowaniu seksualnym i profilaktyce HIV/AIDS w Polsce. Z tego też powodu Organizacja Narodów Zjednoczonych była główną instytucją finansującą konferencję. Przedstawiciel Ministerstwa Edukacji Narodowej, Wiceminister **Mirosław Sawicki** przedstawił zebrany założenia programowe nowego przedmiotu oraz możliwość utworzenia przy naszej uczelni resortowego centrum edukacji seksualnej.

Wykład inauguracyjny pt. *Wokół historii wychowania seksualnego w Polsce* wygłosił **prof. dr hab. Mikołaj Kozakiewicz**.

Goście zagraniczni, którzy przybyli między innymi z Wielkiej Brytanii, Portugalii, Niemiec i Stanów Zjednoczonych, wygłosili referaty prezentujące koncepcje edukacji seksualnej w swoich krajach. Referaty były symultanicznie tłumaczone na język angielski, niemiecki oraz polski, przy zastosowaniu tłumaczenia kabinowego.

Obrady konferencji odbywały się w sesjach plenarnych oraz w następujących grupach problemowych:

- metodyka wychowania seksualnego w szkole,
- wychowanie seksualne dzieci i młodzieży pozostających w szczególnych warunkach życiowych,
- wychowawcze i etyczne problemy edukacji seksualnej,
- współpraca szkoły ze służbą zdrowia oraz organizacjami rządowymi i pozarządowymi w realizacji przedmiotu *wiedza o życiu seksualnym człowieka*.

Obradom towarzyszyła także sesja plakatowa oraz prezentacje książek i filmów edukacyjnych.

Na zakończenie konferencji odbyła się dyskusja nad propozycjami programowymi do nowego przedmiotu *wiedza o życiu seksualnym człowieka*, wcześniej zaprezentowanymi przez przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej i Komisję Episkopatu Polski ds. Wychowania Katolickiego.

Mimo że wśród uczestników konferencji byli przedstawiciele różnych opcji światopoglądowych, obrady były przykładem konstruktywnego dialogu, do czego na początku zachęcał **dr Zbigniew Izdebski**, kierownik naukowej konferencji.

Agnieszka Walendzik
Sekretarz Konferencji

Międzynarodowa Konferencja

SZKOŁA a wychowanie seksualne

P R O G R A M

WSP ZIELONA GÓRA 14-15 maja 1997

W dniach 4-5 czerwca br. w Warszawie odbyła się konferencja Nauka '97. Jej tematem było omówienie systemów budżetowego i pozabudżetowego finansowania nauki oraz zasad promowania nauki w kontekście Integracji Europejskiej. W konferencji udział wzięli przedstawiciele wyższych uczelni, placówek Polskiej Akademii Nauk oraz jednostek badawczo-rozwojowych (JBR). Konferencja została zorganizowana przez Komitet Badań Naukowych, który od 1991 roku jest jedynym dysponentem środków budżetowych przeznaczonych na naukę. Poza tradycyjną wymianą doświadczeń, opinii i poglądów na temat zasad finansowania nauki w Polsce, uczestnicy konferencji uzyskali informacje na temat procentowego podziału środków na finansowanie poszczególnych zadań nauki oraz nowych możliwości finansowania współpracy naukowej z zagranicą.

Zarówno otwarcia jak i podsumowania dwudniowych obrad dokonał przewodniczący KBN, **prof. dr hab. Aleksander Łuczak**. Mówił on o złej kondycji finansowej nauki (na naukę ze środków budżetowych przeznaczono w tym roku 0,51% produktu narodowego brutto - PKB). Uczestnicy nie mieli złudzeń co do możliwości skokowego wzrostu nakładów w najbliższych latach do oczekiwanej od dawna granicy - 1% PKB, przy 2-3% PKB wydawanych w najbardziej rozwiniętych państwach - członkach Organizacji Wspólnoty Gospodarczej i Rozwoju OECD (w 1996 roku Polska została formalnie 28 członkiem tej organizacji, zrzeszającej 29 najbardziej rozwiniętych państw). Jako pozytywną stronę przemian, przewodniczący KBN przedstawił procentowy wzrost pozabudżetowego wspomagania nauki, szacowanego przez GUS na 0,30% PKB. Minister **Małgorzata Kozłowska** w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na korzystne obecnie możliwości prywatyzowania JBR-ów, na działalność których KBN wydał w roku 1996 ponad 34 procent wszystkich środków przeznaczonych na naukę (przy 33,3 procentach wydanych na szkoły wyższe i 15,4 procentach wydanych na jednostki PAN). W gorącej momentami dyskusji przedstawiciele JBR-ów nie podzielali poglądów Pani Minister. Ten fragment dyskusji można generalnie podsumować w następujący sposób: „jest źle, a będzie jeszcze gorzej”.

Tabela 1.
Porównanie wydatków na naukę w latach 1996 i 1997

Wyszczególnienie	Wykonanie 1996 /strukt.	Plan po zmianach 1997 /strukt.	kol.3/kol.2 %.
1	2	3	4
rozdz. 7711 & 28 działalność statutowa jedn. naukowych i badawczo-rozwoj. oraz badania własne szkół wyższych	936 902,5 50,51%	1 162 300,6 53,01%	124,06%
rozdz. 7711 & 73 inwestycje jednostek organizacyjnych	241 398,2 13,01%	252 348,0 11,51%	104,54%
rozdz. 7712 & 37 projekty badawcze	334 448,3 18,03%	394 301,0 17,98%	117,90%
rozdz. 7713 & 37 projekty celowe	193 288,0 10,42%	198 307,4 9,04%	102,60%
rozdz. 7714 & 8 współpraca naukowa i naukowo-techni- czna z zagranicą wynikająca z umów międzyrządowych	35 368,2 1,91%	51 411,0 2,34%	145,36%
rozdz. 7715 & 37 działalność ogólnotechn. i wspomagająca badania	113 539,5 6,12%	134 014,0 6,11%	61,37%
rozdz. 7795 & 37 pozostała działalność	81,5 0,004%	50,0 0,002%	118,20%
Razem dział 77 - Nauka	1 855 026,2 100,00%	2 192 732,0 100,00%	118,03%

UWAGI KOŃCOWE

Nie ma żadnych wątpliwości, że aby poprawić kondycję finansową poszczególnych instytutów naszej uczelni należy:

1. Przystąpić niezwłocznie do starannych przygotowań wniosków o dofinansowanie badań w ramach działalności statutowej instytutów w roku 1998.

2. Tam, gdzie to jest merytorycznie uzasadnione wystąpić o zmianę kategorii na B dla instytutów posiadających kategorię C lub o uzyskanie kategorii C dla instytutów, które tej kategorii nie posiadają i nie są brane pod uwagę przy podziale środków na badania naukowe (ogólne kryteria oceny instytutów zamieszczone są poniżej). Warto tu odnotować, że spośród jednostek finansowanych przez KBN - 41%

posiada kategorię A, 33% kategorię B, a tylko 26% kategorię C. Zgodnie z zasadami finansowania działalności statutowej (*Sprawy Nauki* 4'96) wskaźnik „q” poziomu naukowego jednostki, przez który mnożona jest ostateczna kwota dotacji zmienia się w granicach od 0,5 - 0,7 dla kategorii C, poprzez 0,9 - 1,0 dla kategorii B, do 1,2 dla kategorii A.

3. Wystąpić do KBN z wnioskami o granty indywidualne i zespołowe (w przypadku zespołów reprezentujących dobry poziom naukowy) oraz o granty promotorskie na przygotowanie prac doktorskich. KBN deklaruje przywiązywanie szczególnej wagi do projektów młodych twórców. Warto odnotować, że w ostatnich konkursach (XI, XII i XIII) liczba grantów promotorskich znacząco wzrosła i osiągnęła wskaźnik 35 procent liczby wszystkich przyznanych grantów.

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą jest w posiadaniu wszystkich aktualnych wzorów wniosków o dofinansowanie różnych form aktywności naukowej. Zachęcam do współpracy, deklarując życzliwą pomoc przy opracowywaniu wniosków.

Stanisław Gnot

Kryteria oceny jednostek

Kategoria „A”

1. Jednostka posiada czołową pozycję w kraju i w decydujący sposób przyczynia się do rozwoju danej dyscypliny nauki lub dziedziny gospodarki.

2. Jednostka ma uznaną pozycję międzynarodową, którą uzasadniają w szczególności:

- wydane monografie i liczne publikacje w uznanych międzynarodowych periodykach,
- kadra, w której znajdują się członkowie czołowych towarzystw naukowych i redakcji czasopism krajowych i zagranicznych,
- udział pracowników w komitetach organizacyjnych konferencji międzynarodowych, zapraszanie ich jako „invited speakers”,
- zatrudnienie pracowników za granicą jako „visiting professors”, albo na innych prestiżowych kontraktach,
- przyjmowanie zagranicznych naukowców na staże i prowadzenie wspólnych eksperymentów,

lub:
- uzyskane patenty za granicą albo wspólnie z partnerem zagranicznym,

- współpraca z zagranicznymi ośrodkami badawczo-rozwojowymi i przedsiębiorstwami.

3. Struktura kadrowa jednostki gwarantuje przyszłość jednostce, wielu pracowników realizuje projekty badawcze finansowane przez KBN lub źródła zagraniczne.

Kategoria „B”

1. Jednostka posiada czołową pozycję krajową, potwierdzoną jej dorobkiem, który dokumentują w szczególności:

- publikacje, głównie w uznanych czasopismach krajowych,
- organizowanie konferencji krajowych z udziałem gości zagranicznych,
- współpraca z innymi jednostkami naukowymi, badawczo-rozwojowymi lub przedsiębiorcami,

lub:
- uzyskanie patentów krajowych,

- wykonanie projektów celowych.

2. Prowadzona w jednostce tematyka badawcza reprezentuje dobry poziom, pracownicy odbywają staże zagraniczne, a niektórzy realizują projekty badawcze finansowane przez KBN.

Kategoria „C”

Jednostka nie uzyskała jeszcze pozycji krajowej, ale wykazuje potencjalne możliwości rozwoju. Aktywność publikacyjna jest niewielka i lokowana głównie w czasopismach o lokalnym zasięgu, w czasopismach branżowych lub w mało prestiżowych czasopismach zagranicznych. Tematyka badawcza, mimo iż potrzebna, posiada charakter przyczynkowy lub mało twórczy.

Nie podlegają kategoryzacji jednostki nie spełniające wymienionych wyżej kryteriów.

1. Pomimo spełniania podanych kryteriów ogólnych, kategoria ulega obniżeniu, jeśli w jednostce:

sytuacja kadrowa nie rokuje perspektyw: wysoki średni wiek w grupie adiunktów, brak dynamiki rozwoju kadry, duży procent pracowników naukowych wykazuje niską aktywność badawczą lub

2. występuje wyraźnie nierówny poziom zakładów albo innych struktur wewnętrznych jednostki lub

3. brakuje działań restrukturyzacyjnych i selekcyjnych, pomimo istniejących trudności finansowych.

S.G

FORUM

Coraz istotniejszym problemem jest zdobywanie pieniędzy na badania naukowe. Jednym ze źródeł finansowania mogą być granty KBN. Wiele osób jednak nie podejmuje nawet próby uzyskania pieniędzy z tych funduszy, zakładając z góry, że nie mają szans. O opinię w tej sprawie poprosiliśmy beneficjenta KBN-u, dyrektora ZCA prof. dra hab. Janusza Gila.

Jak uzyskać GRANT KBN?

Wzorem wielu rozwiniętych krajów również u nas utworzono instytucję dotowaną z budżetu państwa, a powołaną do finansowania badań naukowych na światowym poziomie. Jak każda instytucja budżetowa, czyli dzieląca pieniądze których nigdy nie starcza, Komitet Badań Naukowych (bo tak brzmi jego nazwa - w skrócie KBN) jest poddawany wielu krytykom - mniej lub bardziej uzasadnionym. Jednak nie o tych krytykach, a nawet nie o strukturze KBN chciałbym pisać. Poproszono mnie o napisanie eseju pt. *Jak uzyskać grant KBN?*. I tutaj od razu chciałbym przestrzec tych, którzy rzucili się do lektury tego tekstu z nadzieją, że znajdą w nim przepis „jak uzyskać grant KBN”. Otóż nic takiego nie istnieje. Spośród wszystkich krytyk KBN-u, jedna na pewno nie jest zasłużona. Nie istnieje bowiem - jak niektórzy sądzą - grupa uprzywilejowanych naukowców wypełniających jakieś gotowce i otrzymujących automatycznie pieniądze „na badania”. Jednakże - jako wieloletni beneficjent KBN - myślę, że mógłbym przekazać kilka praktycznych uwag, szczególnie młodym „debiutantom”, którzy nigdy nawet jeszcze nie widzieli oficjalnych kwestionariuszy KBN.

Obiecałem, że nie będę zajmował się strukturą KBN-u, nie sposób jednak pominąć uwagi, że dyscypliny naukowe dzielą się na podstawowe i stosowane. Ten podział funkcjonuje również w KBN. W dalszej części będę się z oczywistych powodów zajmował naukami podstawowymi, z których w KBN wydzielono kilka zespołów przedmiotowych, np. Zespół Nauk Humanistycznych (H1), Zespół Nauk Biologicznych, Nauk o Ziemi i Ochrony Środowiska (P4) lub Zespół Nauk Matematycznych, Fizycznych i Astronomicznych (P3). Rozważania swoje będę prowadził na przykładzie tego ostatniego, ponieważ jest mi najbliższy, ale jestem przekonany, że można je uogólnić na każdy Zespół Nauk Podstawowych.

Rzeczą absolutnie podstawową jest wypełnienie tzw. Wniosku Badawczego. Gotowe formularze wniosków można znaleźć u dyrektorów odpowiednich instytutów, w Dziale Nauki i Współpracy z Zagranicą lub ściągnąć Internetem (<http://eris.kbn.gov.pl/pub/info/dep/db/rapweb.html>). Polecam tę ostatnią metodę, gdyż umożliwia ona komputerowe opracowanie wniosku. Formularze wniosków są skonstruowane dostatecznie ogólnie aby uwzględnić cztery możliwości grantów: (a) indywidualny - w którym jedynym wykonawcą jest Kierownik Projektu, (b) zbiorowy - w którym oprócz Kierownika Projektu w badaniach bierze udział zespół wykonawczy, (c) zbiorowy z udziałem Głównego Wykonawcy (Główny Wykonawca jest wykonawcą, który wraz z Kierownikiem bierze udział w opracowaniu wniosku) oraz (d) granty promotorskie służące promowaniu młodych pracowników nauki. Zarówno kierownikiem projektu, głównym wykonawcą, jak i zwykłym wykonawcą może być w zasadzie każdy pracownik naukowy reprezentujący odpowiednią dyscyplinę. Wskazane jest jednak, aby przynajmniej Kierownik Projektu był doświadczonym, samodzielnym pracownikiem naukowym mającym na koncie istotne osiągnięcia w dyscyplinie której dotyczy wniosek.

Zakładam, że każdy zainteresowany dotrze do formularza wniosku i przystąpi do jego wypełniania. Sposób wypełnienia wniosku jest bardzo istotny, szczególnie w części opisującej dotychczasowy dorobek naukowy Kierownika Projektu (Głównego Wykonawcy). Młodzi naukowcy mają zwyczaj przedstawiać w spisie publikacji dużą ilość prac nie najwyższego lotu (lub tym gorzej, spra-

wozdań konferencyjnych). Komisja oceniająca dorobek może odnieść wrażenie (i często odnosi), że autor wniosku ma tendencję do rozdrabniania swojego potencjału na mało istotne projekty. Znacznie lepiej przedstawić kilka dobrych publikacji i mających pewien związek z proponowanym projektem badawczym. Pisząc dobrych, mam na myśli takich, które zyskują uznanie nie tylko we własnej ocenie, ale i w oczach potencjalnych recenzentów (czyli środowiska naukowego). Chodzi o to, aby recenzent przestudiował wniosek przy pierwszym podejściu, a nie traktował go jako nudny obojętny, wielokrotnie odkładając go do dalszego studiowania.

Generalną zasadą jest, aby informacja zawarta we wniosku nie była zbyt rozwlekła. Sylwetka naukowa Kierownika Projektu musi być czytelna i przekonująca. Musi z niej wynikać obraz rzetelnego, kompetentnego naukowca, który albo sam, albo wraz ze swym zespołem jest w stanie zrealizować przedstawiony projekt za przyznane mu pieniądze. Należy unikać niepotrzebnych przechwałek, ale też nie należy przesadzać ze skromnością. Tym bardziej, że w przypadku wniosków o dużych nakładach, KBN sprawdzi niezależnie poziom wnioskodawcy. Mierzy się go w miarę obiektywnie liczbą prac publikowanych w renomowanych wydawnictwach oraz, co ważniejsze, liczbą cytowań tych prac wg tzw. *Citation Index*. Może warto się tutaj posłużyć przykładem, najlepiej własnym. W nr 20 tygodnika *Wprost* (11 maja 1997) opublikowano ranking cytowań za okres 1981-1994 w 40 najlepszych placówkach naukowych w Polsce. Liczba cytowań moich prac opublikowanych w tym okresie wynosi 176. Przekładając to na średnią w ZCA otrzymujemy 35 cytowań na głowę. Porównując to z tabelą ze str. 78 wspomnianego tygodnika *Wprost* widać, że gdyby ZCA występowała w Informatorze Nauki Polskiej jako samodzielną instytucją, zajęlibyśmy 20 miejsce na krajowej liście rankingowej, czyli środek pierwszej ligi. Być może ten komentarz nie grzeszy skromnością, ale jest z pewnością zasłużony i pouczający. Mój ostatni grant KBN opiewa na ponad 300000 złotych.

Opis samego projektu nie może być zbyt przeładowany. Jeśli projekt jest bardzo nowatorski i ewentualni recenzenci mogą nie być zaznajomieni z jego podstawowymi tezami, dobrze jest dołączyć bardziej szczegółowy załącznik. Startującym po raz pierwszy w konkursie zalecałbym, aby ich wnioski dotyczyły raczej umiarkowanie ambitnych, ale ogólnie znanych problemów. Zalecam w tym względzie szerokie konsultacje środowiskowe. W końcu, trzech waszych (anonimowych) kolegów będzie recenzentami wstępnymi i w wyniku ich decyzji projekt może trafić do kosza - czyli odpadnąć z dalszej konkurencji. W takim przypadku nie należy się zniechęcać i ponowić próbę w przyszłym konkursie. Konkurencja jest po prostu silna - i bardzo dobrze.

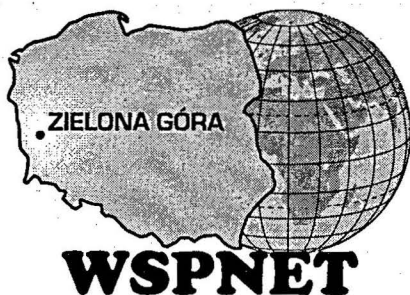
Bardzo istotną częścią wniosku jest kosztorys. Powinien on odzwierciedlać planowane rzeczywiste koszty zakupów książek, aparatury, podróży i ewentualnie honorariów. Nawet dobry merytorycznie wniosek może zostać wstępnie odrzucony przez skrajnie nierealistyczny kosztorys.

Kiedy projekt przejdzie już przez pierwsze sito - czyli nie zostanie odrzucony - wchodzi na listę rankingową. Potem dzieli się pieniądze z uwzględnieniem oceny wynikającej ze specjalnego algorytmu. Ponieważ pieniądze jest na ogół za mało, w wyniku tego procesu znowu odpada pewna ilość projektów. I tu też nie ma się co martwić, bo może w przyszłym konkursie dopisze więcej szczęścia. Tym bardziej, jeśli weźmie się pod uwagę doświadczenia ubiegłoroczne lub zasięgnię rady bardziej doświadczonych kolegów. Ponadto (na życzenie) anonimowe recenzje mogą być przekazane wnioskodawcy.

W zasadzie Kierownik Projektu może prowadzić tylko jeden Projekt Badawczy. Wyjątkiem jest tzw. grant promotorski, w wyniku którego powstaje zaczyn przyszłej rozprawy doktorskiej. Granty te na ogół nie są kosztowne i stosunkowo łatwo je dostać. Zachęcałbym samodzielnych pracowników naukowych, którzy zgromadzili wokół siebie młodych adeptów nauki, aby skorzystali z tej formy pomocy finansowej KBN.

Na koniec chciałbym dodać, że bogatym źródłem informacji o przyznanych grantach, składach zespołów KBN, itp. są specjalne wydania biuletynu KBN *Sprawy Nauki* publikowane pod tytułem *Projekty Badawcze* po każdym konkursie. Konkursy odbywają się dwa razy do roku, w styczniu oraz w lipcu. Życzę wszystkim przyszłym wnioskodawcom jak najwięcej szczęścia i wytrwałości.

Janusz Gil

W SKRÓCIE:

- W dniach 20-21 maja odbyła się impreza o zasięgu ogólnouczelnianym „INTERNET na WSP!!! Część druga.” Przygotowana przez zespół WSPNET
- W tym czasie założyliśmy ok. 80 adresów e-mail dla pracowników i studentów naszej uczelni.
- Od tego czasu dla wszystkich zainteresowanych zostały udostępnione w Palmiarni WSP terminale tekstowe. Miejmy nadzieję, że nie padną one łupem amatorów cudzej własności (tak przy okazji - do użytku domowego dla tzw. „normalnych ludzi” są one zupełnie nieprzydatne, chociażby ze względu na załuszoną technologiczną emeryturę tego wiekowego już sprzętu).

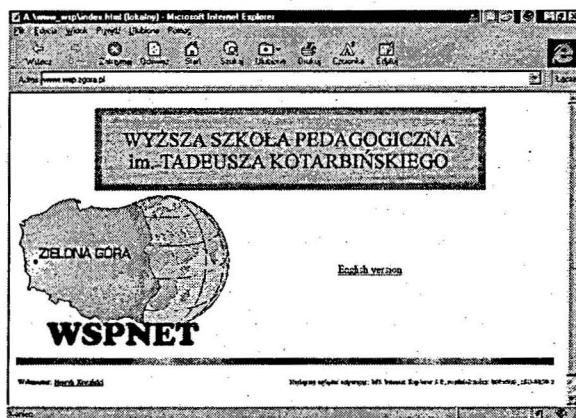
- W/w terminale będą dostępne w Palmiarni na okrągło aż do końca świata (a może i dłużej?)
- Wszystkich zainteresowanych posiadaniem (za darmo !!!) własnego adresu poczty elektronicznej prosimy o kontakt z panem Miroslawem Adamczykiem docent@asia.wsp.zgora.pl z Instytutu Techniki nr tel. 344 sala nr 344.

Henryk Krajiński zespół: WSPNET
krajn@asia.aw.wsp.zgora.pl

NASZE WŁASNE STRONY WWW: www.wsp.zgora.pl

Od kilku miesięcy również nasza uczelnia jest obecna w internetowym świecie WWW. Nasze statystyki dowodzą, że jest odwiedzana często, a listy które otrzymujemy pocztą internetową świadczą o tym, że jesteśmy czytani również na świecie. Obejrzyjcie sami i przekażcie znajomym nasz adres. Nasza strona tytułowa wygląda tak:

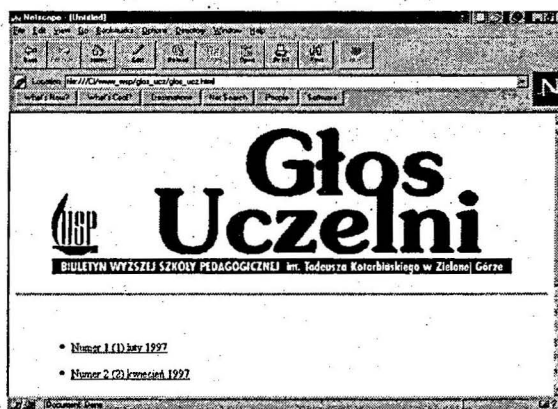

Po kliknięciu elementu otrzymujemy informacje na temat zespołu WSPNET, natomiast po klik-

nięciu elementu przechodzimy do swojego spisu treści.

Chciałbym polecić następujące tematy:

- Czasopismo Głos Uczelni - strony poświęcone wersji elektronicznej tego czasopisma:

- Statystyka ruchu na łączach sieci uczelnianej - dla każdego, kto chce wiedzieć jaki mamy ruch w interesie:
 - Inne ciekawe miejsca do odwiedzenia - połączenia z innymi ciekawymi miejscami w kraju i na świecie:
- Korzystając z okazji chciałbym zaprosić chętnych do wspólnego redagowania naszych stron WWW.

Henryk Krajiński zespół: WSPNET
krajn@asia.aw.wsp.zgora.pl

BACHANALIA '97

Raport z oblezonego miasta

Godzina 0

Kiedy pierwsi zamachowcy przekroczyli bramy uczelni, podążając w kierunku centrum Zielonej Góry, na miejscową ludność padł „blady strach”. Niektórzy, bardziej zapobiegliwi mieszkańcy miasta w zastraszającym tempie zaczęli wykupywać podstawowe produkty żywnościowe. W stan najwyższej gotowości postawione zostały wszystkie służby porządkowe, natomiast samorządy studenckie WSP i Politechniki natychmiast powołały wspólny Sztab Kryzysowy, który miał opanować chaos i panikę. Jednakże sytuacja pogarszała się z minuty na minutę, grozy dodawała diabolicznie precyzyjna synchronizacja uderzenia, około godziny 14⁰⁰ już nikt nie był w stanie opanować rozszalałego tłumu. Przejęcie zielonogórskiego deptaku stało się faktem, krótko po godzinie 15-tej skapitulowały władze municypalne. Najeźdźcy przy akompaniamencie dzikiego zgielku odebrali klucze do bram miasta. Rozpoczęła się penetracja pobliskich sklepów. Przerażona ludność cywilna, wyrwana ze swej codzienności, z nieufnością przyglądała się poczynaniom zamachowców. Nikt z przechodniów nie włączył się do dzikich płąsów okraszanych ogłuszającą muzyką. Stopniowo pierwszy napór najazdu zaczął ustępować. Około godziny 19 tłum stopniał i uciszył się, była to jednak cisza przed burzą.

Obleżenie - dzień pierwszy

Ogromne oddziały najeźdźców przemierzają ulice Winnego Grodu, koncentrując się w większe grupy w sobie tylko znanych miejscach. W celu okiełznania ich wojowniczych zapędów, Sztab Kryzysowy organizuje liczne atrakcje i rozrywki. Imprezy rozgrywają się na peryferiach miasta, tym samym odciąga się zamachowców od Śródmieścia. Tłum rozszalałych okupantów emanuje jakąś niespożytą siłą, nie zmożły go ani popołudniowe występy zespołów muzycznych i pokazy teatralne, ani również nocne bale przy muzyce „na żywo”. Ku ogromnemu zaskoczeniu mieszkańców miasta do zabaw najeźdźców przyłącza się również duża grupa zielonogórskiej młodzieży. Zabawy kończą się we wczesnych godzinach porannych. Zdobywcy udają się na spoczynek.

Obleżenie - dzień drugi

Przebiegły plan spała na panewce. Przeprowadzono turniej, w którego szrankach stanęły na przeciwko siebie dwie grupy najeźdźców. Sytuacja ta, doprowadzić miała w swym zamysle do rozłamu wewnętrznego, a tym samym do znacznego osłabienia okupanta. Inicjatorem całego turnieju była grupa o tajemniczym kryptonimie „AZS”. Mimo profesjonalnego przygotowania technicznego, akcja nie powiodła się, najeźdźcy w zgodzie i wzajemnej komitywie nadal okupują miasto. W godzinach popołudniowych przybysze zmuszają Komitet Kryzysowy do organizacji kolejnych imprez uprzyjemniających gorące dni. Dochodzi do prezentacji lokalnych talentów aktorskich, muzycznych i kabaretowych. Ku przerażeniu organizatorów, okupanci sami uczestniczą w prezentacjach, „zarażając” licznie zebraną widownię swoimi występami. Apogeum następuje dopiero wieczorem, w trakcie występów kabaretów. Tłum, skrzepowany jedynie ilością miejsc, szturmując Aulę Politechniki. Z drugiej strony miasta sytuacja ma się również nie najlepiej, ogromna ilość osób okupuje wszystkie kluby, trawniki i pobliskie skwery. Brakuje napojów chłodzących. Sytuacja staje się tragiczna. Wycieńczeni fizycznie i psychicznie członkowie Sztabu Kryzysowego balansują na granicy oblędu, próbując spełnić wszystkie zachcianki najeźdźców. Dopiero dzikie płąsy przy ogłuszającej muzyce, trwające do „białego rana”, uspokajają nieco sytuację.

Decydujące starcie - dzień trzeci

Kompletna ignorancja. Mieszkańcy miasta przestają zauważać najazd, jak gdyby przyzwyczaili się już do okupantów. Jedyne niewielkie grupki miejscowej młodzieży uczestniczą jeszcze w tej przedłużającej się fecie zwycięstwa. Z kojącego wpływu muzyki klasycznej, zdają sobie sprawę organizatorzy koncertu kwartetu smyczkowego „Mo Carta”. Z drugiej strony okupowanego grodu „cywilizuje” teatr „Arka”. Jednak do głównego starcia dochodzi w godzinach wieczornych przed Politechniką. Jakims najwyższym wysiłkiem woli całego Sztabu udaje się zorganizować imprezę „decydującego uderzenia”. Wszyscy z zacięciem oczekują, na to, kto kogo zmęczy pierwszy. Najeźdźcy - Sztab, czy Sztab-najeźdźców? Około godziny 20-tej „potop” zalewa plac Politechniki. Takiego naporu nie widziała jeszcze dotąd żadna z dotychczasowych imprez, Sztab popada w oblęd, nie potrafiąc poradzić sobie z „niezniszczalnym okupantem”. Natomiast zabawa dopiero się rozpoczyna, przy dźwiękach muzyki rozgrywa ostatni akt tragedii. W momencie, gdy najeźdźcy, wobec wszelkich prawideł powinni paść ze zmęczenia, na scenę wkraczają wykonawcy muzyki z *playback'u* rozgrzewając publiczność do granic możliwości. Wszystko zmienia się jak w kalejdoskopie: Sztab upada, tłum szaleje, a piszący te słowa barykaduje się w pobliskiej szopie. Być może zapiski z tych dni obejrzą kiedyś światło dzienne, stając się przestrogą dla przyszłych pokoleń.

Krajobraz po bitwie

- poranek dnia następnego

Nieliczni zauważyli odejście najeźdźców. Nikt do końca nie jest pewny, jak to się stało. Tak, jak gwałtownie i samoistnie pojawili się, tak również zniknęli. Jedyne władze miejskie są w dalszym ciągu nieco zafrasowane, nie zwrócono bowiem kluczy od bram miasta.

Piotr Karczewski
III rok historii

Na 33. Studenckim Festiwalu Piosenki w Krakowie I nagrodę zdobył kabaret z WSP pod nazwą EK.

Krakowski sukces

Spotkali się z potrzeby, niektórzy znali się już wcześniej, inni byli zupełnie nowi: Alicja Pietras (III rok animacji społeczno-kulturalnej), Anna Sobczak (III rok wychowania muzycznego), Katarzyna Sobieszek (V rok filologii polskiej), Justyna Świrniak (VI LO w Zielonej Górze), Maciej Iwaszków (IV rok animacji społeczno-kulturalnej), Dariusz Jaros (V rok wychowania muzycznego), Sławomir Kaczmarek (V rok animacji społeczno-kulturalnej), Andrzej Kowalski (III rok wychowania muzycznego), Dariusz Krawczyk (II rok socjologii), Tomasz Majer (V rok animacji społeczno-kulturalnej), Artur Walaszek (V rok filologii polskiej) - i stworzyli kabaret. Wszyscy byli już członkami różnych zespołów, ale dopiero w jedenastkę stworzyli kabaret, który podbił Kraków. EK - co toaczy? - to tajemnica. Nikt ich nie skrzykiwał, nie organizował, nie namawiał - to były fludy i potrzeba serca.

EK odnotowali już nowe sukcesy. Na festiwalu w Lidzbarku Warmińskim uzyskali II nagrodę, a na przełomie czerwca i lipca jadą do Warszawy nagrywać swoje piosenki dla III Programu Polskiego Radia.

Red.

Brydż sportowy

12 kwietnia odbył się finał Drużynowych Mistrzostw Okręgu w Brydżu Sportowym. Awans do Makroligi uzyskała zwycięzca - drużyna AZS WSP Zielona Góra, w składzie której oprócz pracowników naszej uczelni mistrzów krajowych - **Kazimierza Mazura**, **Zbigniewa Kwiatkowskiego** (obaj z Działu Zaopatrzenia i Transportu) i **Jerzego Trembowskiego** (Archiwum) grają także: mistrz międzynarodowy **Mirosław Bubilek** i mistrzowie krajowi - **Andrzej Chmiel** i **Andrzej Maciejewicz**.

VI miejsce w koszykówce

Podczas rozegranych 5-7 maja w Kielcach Mistrzostw WSP i FU w koszykówce drużyna naszej uczelni zajęła 6 miejsce na 9 startujących zespołów.

Sportowy dzień

W ramach Tygodnia Sportu Studenckiego odbyła się 14 maja duża impreza sportowa, w której studenci WSP i Politechniki rywalizowali ze sobą na polu wybranych dyscyplin sportowych. Wszystkie imprezy za wyjątkiem pływania odbyły się w hali sportowej WSP.

Wyniki zawodów:

1. Sztafeta pływacka, w której udział wzięło 10 studentek i 20 studentów z każdej uczelni. Zwyciężyła sztafeta pływacka WSP, zdobywając Puchar Przechodni.
2. Mecz piłki siatkowej mężczyzn zakończył się zdecydowanym zwycięstwem studentów WSP wynikiem 3:0 (-8, -0, -9).
3. W meczu koszykówki zwycięstwo odnieśli studenci Politechniki rezultatem 82:70.
4. W meczu piłki ręcznej mężczyzn minimalne zwycięstwo przypadło studentom WSP wynikiem 17:16.
5. W meczu piłki nożnej ciesząc się dużym zainteresowaniem społeczności studenckiej zwyciężyli wynikiem 3:1 studenci naszej uczelni.

Ponadto odbyło się spotkanie pracowników obu studiów wychowania fizycznego i sportu w piłce siatkowej. Zwycięstwo wynikiem 2:0 (-14, 15) odnieśli pracownicy Politechniki Zielonogórskiej.

Najpopularniejsi sportowcy

W maju odbył się plebiscyt na najpopularniejszego sportowca WSP. Wzięło w nim udział 13 studentów reprezentujących 7 dyscyplin. Głosowało 2115 studentów z 22 kierunków. Oto wyniki:

1. **Tomasz Hanka** (4649 pkt.), III rok historii, III Liga piłki siatkowej, brązowy medalista Mistrzostw WSP i FU.
2. **Kalina Chęcińska** (4429 pkt.), I rok wychowania plastycznego, była mistrzyni Polski juniorek 50 m grzbietem, uczestniczka sztafety pływackiej przez Kanał La Manche.
3. **Piotr Lewandowski** (3384 pkt.), IV rok wychowania technicznego, III Liga piłki siatkowej, brązowy medalista Mistrzostw WSP i FU.
4. **Daniel Sagan** (3735 pkt.), I rok historii (st. zaoczne), I Liga tenisa stołowego - Nordis- Gaz.
5. **Radomir Kifert** (3696 pkt.), II rok zarządzania i marketingu, były mistrz Polski juniorów w pływaniu, dwukrotny złoty medalista Mistrzostw WSP i FU.
6. **Krzysztof Kaczmarek** (3082 pkt.), III rok historii (st. zaoczne), tenis stołowy Nordis-Gaz, aktualny Mistrz Polski WSP i FU.
7. **Magdalena Olechowska** (3082 pkt.), I rok filologii polskiej spec. dziennikarstwo, lekka atletyka.

8. **Mariusz Fórmaniak** (3066 pkt.), III rok wychowania technicznego, III Liga piłki ręcznej, AZS Zielona Góra.

9. **Rafał Jędryś** (2908 pkt.), II rok zarządzania i marketingu, czolowy junior KS „Zastal”, Wicemistrz Polski.

10. **Irmina Malinowska** (2767 pkt.), III rok filologii rosyjskiej, II Liga tenisa stołowego.

Spotkanie u Rektora

14 maja w Sali Senatu odbyło się spotkanie Rektora, **prof. Hieronima Szczegóły** z piłkarzami ręcznymi, którzy zdobyli mistrzostwo Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów oraz z najpopularniejszymi studentami - sportowcami naszej uczelni w roku 1996.

V miejsce w piłce nożnej

Drużyna naszej uczelni podczas rozgrywanych 19-23 maja w Rzeszowie Mistrzostw WSP i UF zajęła 5 miejsce w piłce nożnej na 8 startujących zespołów.

Medale w lekkiej atletyce

Podczas lekkoatletycznych Mistrzostw Polski Uczelni Akademickich w Poznaniu 24-25 maja złoty medal w skoku wzwyż zdobyła **Katarzyna Flisowska** (II rok ochrony środowiska), a brązowy medal w rzucie oszczepem **Szymon Flisowski** (I rok historii).

Na podstawie informacji SWFiS - Red.

FORCA WSP !!!

11.06.97 r. na betonowym boisku obok Studium Wychowania Fizycznego naszej uczelni odbyły się mecze finałowe Turnieju Piłki Nożnej „WIOSNA 97”. Tytuł najlepszej drużyny w pełnym emocji meczu wywalczyli Kanonierzy (I historia), którzy wygrali 2:1 z Pijawami (IV historia). Trzecie miejsce zajęły Młoty I (III rok WT), a czwarte FC Socjologia (II rok). Wszystkie cztery drużyny zostały uhonorowane dyplomami. Zwycięzcy otrzymali Puchar WSP, piłkę nożną oraz 2 skrzynki piwa, drugi zespół turnieju - puchar pamiątkowy i tak jak trzeci zespół - 1 skrzynkę piwa. Pamiątkową statuetkę piłkarza oraz koszulkę otrzymał zdobywca największej ilości bramek **Przemysław Dygas** (18 bramek) z IV roku historii. Dyplomy i puchary wręczał mgr **Leon Probużański**, nagrody - organizatorzy: **Tomasz Struk** (szef turnieju), **Arkadiusz Morajko**, **Jacek Gołuch**, **Mirosław Adamarczuk** i **Wojciech Kostka** (wszyscy są studentami III roku historii).

Fot. Krzysztof Rojewski

O zorganizowaniu turnieju myśleliśmy już od roku. - powiedział Tomek - Dzięki skromnej pomocy uczelni (200 zł), oraz składek drużyn uczestniczących (140 zł), ufundowaliśmy nagrody. Chcieliśmy bardzo podziękować władzom uczelni, Kierownikowi Studium Wychowania Fizycznego dr Józefowi Tatarczukowi, mgr Leonowi Probużańskiemu, mgr Lechowi Kleczewskiemu oraz wszystkim popierającym nasz pomysł.

Tegoroczny turniej rozpoczął się w kwietniu br. Dwadzieścia drużyn, podzielonych na cztery grupy, reprezentujące wszystkie wydziały naszej uczelni rozegrało 48 meczów. Strzelono 418 bramek, pokazano 2 czerwone kartki (zamiast złotych były kary: dwu- i pięciominutowe zejścia z boiska). O dużym zróżnicowaniu poziomów zespołów świadczą choćby wyniki, które często przekraczały dziesięć goli. Jest pomysł, aby za rok turniej na naszej uczelni odbywał się w dwóch ligach. - Przydałoby się wyremontować nawierzchnię boiska betonowego, trawiastego (fatalny stan), oraz trybun - dodaje Tomek, który myśli o większych pieniądzach przeznaczonych na turniej. - Obecnie szukamy sponsora na rok następny.

Jedno wydaje się być pewne, za rok nie zabraknie ani piłkarzy, ani kibiców. Takiej pewności można nabrać, patrząc na zainteresowanie sportem na naszej uczelni. Tak było 4 lata temu, kiedy odbywał się turniej piłkarski na naszej uczelni i tak jest dzisiaj, kiedy ucząc się do egzaminu powtarzam - *Mens sana in corpore sano*.

Roman Hudak
I rok filologii polskiej
spec. dziennikarstwo

XIX MISTRZOSTWA WYŻSZYCH SZKÓŁ PEDAGOGICZNYCH I FILII UNIWERSYTETÓW W PIŁCE RĘCZNEJ MĘŻCZYZN

W dniach 28-29 kwietnia 1997 r. w Zielonej Górze odbyły się XIX Mistrzostwa WSP i FU w piłce ręcznej mężczyzn. Organizatorem tej imprezy sportowej był Klub Uczelniany AZS - WSP TK w Zielonej Górze. Rozgrywki odbywały się w hali sportowej Politechniki Zielonogórskiej. Komitet organizacyjny stanowili: prof. dr hab. Maria Fic (przewodnicząca), dr Leszek Trybuś, dr Józef Tatarczuk, mgr Włodzimierz Leśniak, mgr Ewa Misior, mgr Leon Probużański, Józef Grzegorzyn. Komisje: 1. Organizacyjna: mgr Jerzy Dudarski, mgr Lech Kleczewski; 2. Propagandy: - mgr Ryszard Wyder, dr Ryszard Asienkiewicz; 3. Sportowa: mgr Jerzy Grzesiak.

W turnieju uczestniczyło 5 zespołów:

- Filia Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku,
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy,
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie,
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie,
- Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze.

Uroczystego otwarcia mistrzostw dokonał Rektor prof. dr hab. Hieronim Szczegół. Turniej przebiegał sprawnie i w sportowej atmosferze. W pierwszym dniu mistrzostw największą emocję dostarczyło spotkanie między WSP Zielona Góra a WSP Rzeszów, natomiast w drugim dniu spotkanie WSP Kraków a WSP Rzeszów, gdzie zwycięstwo decydowało o kolorze medalu srebrnego bądź brązowego. Mistrzem Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów w piłce ręcznej mężczyzn w roku 1997 został zespół WSP Zielona Góra.

Zawody rozegrano w ciągu 2 dni systemem „każdy z każdym” (według tabeli Bergera). Mecze prowadzono zgodnie z przepisami ZPRP. Drobną zmianą regulaminu dotyczącą skrócenia meczów do 2 x 25 minut została zgodnie przyjęta przez trenerów ekip podczas odpawy technicznej. Obsadę sędziowską stanowili przedstawiciele OZPR z Wrocławia, Legnicy i Zielonej Góry. W czasie całego turnieju łącznie rozegrano 10 spotkań po 5 spotkań w ciągu każdego dnia.

WYNIKI SPOTKAŃ

I dzień mistrzostw:

WSP Rzeszów - FUV Białystok	22:13 (9:7)
WSP Bydgoszcz - WSP Kraków	15:22 (4:14)
WSP Zielona Góra - WSP Rzeszów	16:16 (11:8)
FUV Białystok - WSP Bydgoszcz	27:32 (14:18)
WSP Kraków - WSP Zielona Góra	10:26 (6:12)

II dzień mistrzostw:

WSP Bydgoszcz - WSP Rzeszów	16:24 (5:13)
WSP Kraków - FUV Białystok	29:19 (18:6)
WSP Zielona Góra - WSP Bydgoszcz	25:14 (14:7)
WSP Rzeszów - WSP Kraków	18:14 (9:8)
FUV Białystok - WSP Zielona Góra	11:26 (4:13)

TABELA KOŃCOWA:

I. WSP Zielona Góra	4	3	1	0	93:51	7-1
II. WSP Rzeszów	4	3	1	0	80:59	7-1
III. WSP Kraków	4	2	0	2	75:78	4-4
IV. WSP Bydgoszcz	4	1	0	3	77:98	2-6
V. FUV Białystok	4	0	0	4	10:109	0-8

Puchary i medale wręczali Rektor prof. Hieronim Szczegół z pierwszym kierownikiem SWFiS drem Czesławem Makutynowiczem i obecnym drem Józefem Tatarczukiem.

W trakcie mistrzostw prowadzono plebiscyt na najlepszego zawodnika, bramkarza oraz strzelca. Najlepszym zawodnikiem wybrano Andrzeja Kierczaka (WSP Kraków), najlepszym bramkarzem - Antoniego Kulikę (WSP Rzeszów), najlepszym strzelcem został Jarosław Knieć (WSP Bydgoszcz).

Ryszard Asienkiewicz

Mistrzowska drużyna

Od lewej stoją: Przemysław Dolczewski (kapitan zespołu), Krzysztof Nowacki, Bronisław Mały (trener), Andrzej Madoń, Mariusz Fórmaniak, Rafał Skrobuk, Krzysztof Lewandowski, Andrzej Suszyński, Cezary Łoś, Władysław Leśniak (I trener), Mariusz Cichy, Hubert Gaudyn, Waldemar Wybuchowski, Marek Wiczorkiewicz.

Fot. archiw.

PRASÓWKA

➤ 12 maja w *Gazecie Lubuskiej* ukazał się artykuł pt. *Pączka uczelnia*, w którym zostały przedstawione najważniejsze inwestycje prowadzone przez WSP, mające poprawić warunki studiowania.

➤ W sobotnio-niedzielnym wydaniu *Gazety Lubuskiej* (7-8.06.) ukazał się wywiad z prof. drem hab. Hieronimem Szczegółą pt. *W drodze do uniwersytetu*. - Nie rezygnujemy z dążeń do uniwersytetu - powiedział rektor - ale zdajemy sobie sprawę z tego, że po to, by z jednej uczelni powstał w Zielonej Górze uniwersytet, musiałaby ona mieć prawo do habilitowania na dwóch wydziałach.... Rektor zwrócił uwagę, że pojawiające się różne rankingi wyższych uczelni oparte są zazwyczaj na danych sprzed 1-2 lat, a nasza szkoła w ostatnim czasie odnotowała znaczny postęp: prawa do doktoryzowania, istotny wzrost liczby kadry profesorskiej.

➤ Dr Maria Zielińska Wicedyrektor Instytutu Socjologii udzieliła obszernego wywiadu *Gazecie Lubuskiej* (26-27.04.), zatytułowanego *Krzyk w próżni*, w którym mówiła o problemach współczesnej młodzieży, źródłach frustracji i agresji.

➤ 6 maja *Gazeta Zachodnia* w artykule pt. *Papież nauczycielem* poinformowała o sesji naukowej poświęconej postaci Jana Pawła II zorganizowanej przez naszą uczelnię wspólnie z Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu.

➤ Duże zainteresowanie prasy zielonogórskiej wywołały tegoroczne Bachanalia. *Gazeta Zachodnia* (14.05.) w artykule pt. *Prezydent i żacy* złożyła relację z inauguracji studenckiego święta na Starym Rynku. *Gazeta Lubuska*, pisząc o bachanaliowym korowodzie (Gorzko na Bachanaliach, 14.05.), z pewnym żalem zauważyła, że pod ratusz przybyła niewielka liczba przebierańców. Następnego dnia ukazał się na łamach tego samego pisma fotoreportaż Pawła Janczaruka, przedstawiający naciekawcze postaci korowodu. Pawłowi Janczarukowi dziękujemy jednocześnie za udostępnienie fotografii na naszą okładkę.

➤ - Uważam, że jak zaczęło się coś robić, to robi się to po to, żeby zrobić to coraz lepiej - powiedział Sławomir Kaczmarek w obszernym wywiadzie zatytułowanym *Szansa i żelazko*, którego

udzielił *Gazecie Lubuskiej* (24-25.05.) członek kabaretu EK - zwycięzca 33. Studenckiego Festiwalu Piosenki w Krakowie. Członkowie zespołu mówili o swoich inspiracjach, planach i sukcesach.

➤ *Seksualny dialog* (*Gazeta Lubuska*, 15.05.) *Nauczyciele się boją* (*Gazeta Zachodnia*, 15.05.), *Seksualność przy trzepaku* (*Gazeta Lubuska*, 24-25.05.) to tytuły artykułów omawiających sesję naukową *Szkoła a wychowanie seksualne*. Prasa zgodnie podkreślała, że na konferencji dotyczącej tak drażliwego problemu obyło się bez ostrej walki, mimo uczestnictwa w niej przedstawicieli wszystkich opcji światopoglądowych. Małgorzata Kordoń, doceniając atmosferę dialogu zastanawia się jednak, czy trzepakowe informacje będą dalej dla dzieciaków najbardziej wiarygodne?

➤ *To najlepszy ośrodek w Polsce*. Warszawa się chowa - tę opinię o Pracowni Poradnictwa Młodzieżowego i Edukacji Seksualnej kierowanej przez dra Zbigniewa Izdebskiego, wygłoszoną przez dr Michalinę Wisłocką opublikowała *Gazeta Lubuska* w artykule *Wisłocka z pazurami* (22.05.).

➤ Coraz wyraźniej na polskiej mapie nauki zaznacza się Zielona Góra. *Po co niedużemu przecież miastu jakim jest Zielona Góra, taki ośrodek matematyczny?* pytają często w stolicy. Zielonogórskie środowisko matematyczne, na które składa się potencjał obu zielonogórskich uczelni, będzie organizatorem we wrześniu br. zjazdu Polskiego Towarzystwa Matematycznego. W artykule pt. *Winną matematyką sukcesy lubuskich matematyków* przedstawili dr hab. Andrzej Cegielski z Politechniki i dr Mieczysław Trąd z WSP.

➤ *Trzy sale językoznawców* - pod takim tytułem *Gazeta Lubuska* (06.06.) poinformowała o zorganizowanym przez Instytut Filologii Polskiej zjeździe Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. *Gazeta* podkreśliła, że umieszczenie zjazdu w naszej uczelni było wyróżnieniem dla środowiska zielonogórskich językoznawców, a szczególnie dla prof. dra hab. Jerzego Brzezińskiego, który dwa lata temu został wybrany do Zarządu Głównego PTJ.

➤ O nietypowym w naszym kraju problemie napisała *Gazeta Lubuska* w artykule *Rasiści Larry'ego* (24-25.05.), w którym został ukazany konflikt zarysowujący się w Nauczycielskim Kolegium Języka Angielskiego.

Red.

Materiał zebrała Marta Dłużewska

Dwa lata temu w Instytut Badań Literackich PAN opublikował książkę dra Jerzego Domagalskiego z Instytutu Filologii Polskiej pt. *Proust w literaturze polskiej do 1945 roku*. Książka ta coraz wyraźniej zaznacza się w polskim literaturoznawstwie czego dowodem są pozytywne recenzje w renomowanych czasopismach ogólnopolskich. J. Domagalski jest także autorem, pierwszego po Boyu-Zeleńskim, wstępu do najnowszego wydania *Czerwonego i Czarnego* Stendhala. Publikował w *Twórczości* i *Pamiętniku Literackim*.

Książka o Prouście

Opublikowana w 1995 roku w PAN-ie książka Jerzego Domagalskiego o recepcji krytyczno literackiej Prousta rekonstruuje pewien historyczny stan refleksji czytelniczej okresu Dwudziestolecia. Praca składa się z czterech części: pierwszej - dokonuje autor przeglądu świadectw odbioru dzieła Marcela Prousta w prasie międzywojennej; druga - poświęcona została przygodzie Tadeusza Żeleńskiego-Boya, tłumacza i krytyka z Proustem; trzecia - obejmuje teksty mające formę osobistych zwierzeń, m.in. Stanisławy Przybyszewskiej i Józefa Czapskiego; czwarta zaś - przedstawia interpretację prozy Tadeusza Brezy (*Adam Grywałt*) i Jarosława Iwaszkiewicza (*Panny z Wilka*).

Rzecz - być może - trochę przebrzmiała, ale tylko pozornie, ponieważ warto przypomnieć, że niedawno ukazały się dwie niezwykle pochlebne recenzje książki Jerzego Domagalskiego, świadczące o dużym zainteresowaniu i dobrym jej odbiorze w kręgach znawców. Jerzy Speina mówi wprost, że w monografii Jerzego Domagalskiego wszystkie kwestie związane z recepcją Prousta znalazły pełne rozwinięcie i oparcie w starannie wyselekcjonowanym materiale analitycznym. Domagalski okazał się badaczem świetnie przygotowanym do spełnienia postawionych sobie zadań zarówno pod względem meryto-

rycznym, prezentując na dobrym poziomie odpowiednią wiedzę historycznoliteracką, jak i metodologiczną - demonstrując (jednak bez zbytnej ostentacji) nowoczesny warsztat naukowy i przejawiając troskę o logiczną jasność toku wywodów oraz urodę stylistyczną sformułowań (chętnie posługuje się skrótem i aluzją). Otrzymaliśmy - co należy z satysfakcją odnotować - rzetelne, kompetentne studium obecności Prousta w literaturze polskiej, obecności, którą z perspektywy czasu uważa się za doniosłą dla kultury estetyczno-literackiej lat 1918-1945 (*Pamiętnik Literacki*, 1996, z. 3).

Grzegorz Grochowski w szerokim esejju krytycznym, opublikowanym w późniejszym numerze *Literatury na Świecie*, opartym na kanwie książki J. Domagalskiego, mówi: *bardzo dobra książka Domagalskiego wydaje się więcej zawdzięczać takim typologicznie zorientowanym kierunkom jak estetyka recepcji czy badania nad stylami odbioru. [...] Dzięki uwzględnieniu problemów translatorskich, refleksów legendy biograficznej oraz twórczych nawiązań Domagalski zdołał wykroczyć poza problematykę omawianą już wcześniej przez Jerzego Speinę*. (G. Grochowski, *Szecherezada w krainie Pinków, Literatura na Świecie*, 1996, nr 11-12).

Praca Jerzego Domagalskiego została dobrze przyjęta w polskim literaturoznawstwie. Warto więc ją i jej autora wyraźniej promować w środowisku zielonogórskim.

Karol Smużniak

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Bibliografia publikacji pracowników Instytutu Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotar- bińskiego w Zielonej Górze za lata 1991-1996

oprac. Grażyna Wyder

Zestawienie rejestruje dorobek naukowy w ukła-
dzie alfabetycznym według nazwisk autorów. Wy-
odrębniono recenzje i prace redakcyjne, uwzględ-
niono wydawnictwa zwarte, także artykuły zamieszco-
ne w czasopiśmie naukowych, wydawnictwach cią-
głych i zbiorowych.

PUBLIKACJE WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ IM. T. KOTARBIŃSKIEGO W ZIELONEJ GÓRZE

- M. Jakowicka (red.): *Współczesne przemiany edukacji
wczesnoszkolnej*
W. Pasterniak (red.): *Dydaktyka Literatury, XVI*
W. Pasterniak: *Przestrzeń edukacyjna*
J. Gnitecki: *Metodologiczne problemy pedagogiki prakse-
ologicznej*
W. Trochanowski: *Nauczanie zróżnicowane z zastosowa-
niem ciągów zadaniowych w szkole podstawowej*
B. Hałas: *Terminologia języka prawnego*
M. Sinica (red.): *O narodowy i europejski wymiar edukacji
literackiej i językowej*
M. Sinica (red.): *Filologia Polska, IX*
J. Brzeziński (red.): *Język i styl gatunków literackich oświe-
cenia i romantyzmu*
M. Maczel: *O języku i stylu komediooper Jana Nepomuce-
na Kamińskiego*
M. Ruszczyńska: *Dominik Magnuszewski*
K. Smużniak: *Teatr milczenia i dramat przemilczeń*
B. Zimniak: *Die verlorene Zeit im verlorenen Reich*
B. Olszewska-Dyoniziak: *Bronisław Malinowski*
R. Palacz: *Sokrates*
B. Frydryczak: *Estetyki oporu*
K. Kaszyński (red.): *Historia filozofii (wybór tekstów)*

- B. Halczak: *Towarzystwo Tomasza Zana w latach 1899-1914*
H. Szczegółka (red.): *Studia Zachodnie, II*
D. Rybczyńska: *Poziom życia rodzin a poczucie ubóstwa*
M. Marciniak (red.): *Z zagadnień poznawczych, kulturowych
i dydaktycznych muzyki, II*
E. Narkiewicz-Niedbalec: *Uczestnictwo w kulturze i aspira-
cje życiowe młodzieży szkolnej*
T. Nodzyński: *„Strażnica Zachodnia” 1922-1939. Źródło do
dziejów myśli zachodniej w Polsce*
J. Dudek: *Etyka niezależna Tadeusza Kotarbińskiego*
L. Kiejzik: *Włodzimierz Sołowjow*

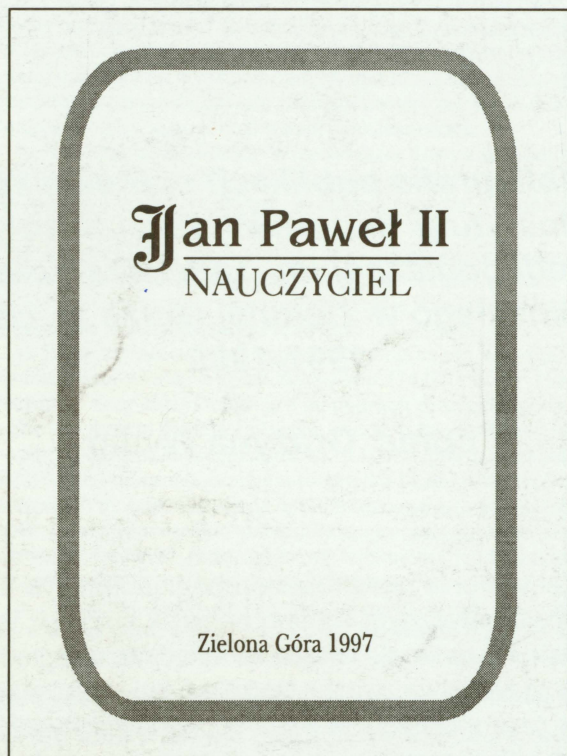
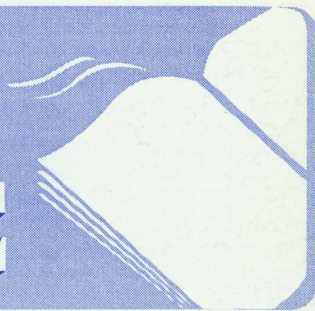
ZAPOWIEDZI WYDAWNICZE

- B. Potyrała, H. Szczegółka: *Czerwoni marszałkowie - elita
Armii Radzieckiej, 1935-1991*
A. Wałkowski: *Skryptoria cystersów filiacji portyjskiej na
Śląsku do końca XIII wieku*
W. Kaczocha, S. Popławski (red.): *Transformacja i warto-
ści. Aksjologiczne aspekty transformacji ustrojowej w
Polsce*
W. Pasterniak (red.): *Dydaktyka Literatury, XVII*

SPRZEDAŻ WYSYŁKOWĄ PROWADZI

Księgarnia WSP, al. Wojska Polskiego 69
(skr. poczt. 77, 65-958 Zielona Góra 8),
tel. (0-68) 26-35-20 w. 220 (Bogusław Mykietów)

NOWOŚCI WYDAWNICZE

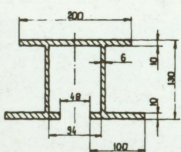
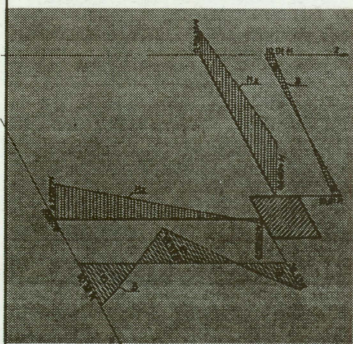

Jan Paweł II - nauczyciel

**Symposium naukowe,
pod red. Marka Piechowiaka**

Materiały z sympozjum naukowego zorganizowanego wspólnie przez WSP w Zielonej Górze i Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu. Z zawartości: ks. Józef Swastek: Wkład Jana Pawła II do kultury współczesnej ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień wychowawczych; Eugeniusz Sakowicz: Dialog drogą do pokojowego współistnienia różnych religii i kultur; Wojciech Pasterniak: Jan Paweł II jako filozof i teoretyk edukacji; Jerzy Gałkowski: Wolność - wartość i wyzwanie; ks. Paweł Bortkiewicz: Proklamacja kultury życia w świetle doświadczeń totalitaryzmów XX w.; Marek Piechowiak: Prawa człowieka i prawo naturalne jako podstawa życia osobistego i społecznego; Anna Ratuś: Ojczyzna w nauczaniu Papieża - Polaka.

**Krzysztof Magnucki
Wacław Szyc**

UKŁADY PRĘTOWE

**o cienkościennych
przekrojach
otwartych.**

Krzysztof Magnucki, Wacław Szyc

**Układy prętowe o cienkościennych
przekrojach otwartych.
Obliczenia wytrzymałościowe**

Konstrukcje stalowe wykonane z prętów cienkościennych są powszechnie stosowane w budowie maszyn oraz w budownictwie. Mimo, że znane od lat, stosowanie ich jest ograniczone z powodu polskich opracowań. Niniejsza publikacja będzie pomocna zarówno w pracy dydaktycznej, jak też w pracy biur konstrukcyjnych.